АДОЛАТ КУЧЛИ, КУЧ ЭСА АДОЛАТЛИ БЎЛМОҒИ ЛОЗИМ

Адолат

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партиясининг газетаси

Газета 1995 йил 22 феврлдан чиқа бошлаган

1996 йил, 3 февраль, № 5 (44)

Шанба кунлари чиқади ● Сотувда эркин нархда

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муқаддас Рамазон ойи кириши муносабати билан Сиз, жаноби олийларига самимий қутловларимни йўллаш, Сизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, Ўзбекистоннинг бирадар халқига эса равнақ ва фаровонлик тилаш менга улкан мамнуният бахш этади.

Қодир Оллоҳ барча мусулмонларга раҳмат нурларини ёғдириб, халқларимизнинг фаровонлигини оширишда ва бутун Ислом оламининг мустаҳкамлиги йўлида қилаётган саъй-ҳаракатларимизга барака ато этсин.

Зайн ал-Обидин Бин АЛИ, Тунис Республикаси Президенти.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Шахсан ўз номимдан, Иордания Ҳошимийлар Подшоҳлиги халқи ва ҳукумати номидан муқаддас Рамазон ойи, Сиз, жаноби олийларига, Ўзбекистоннинг бирадар халқига, шунингдек, бутун мусулмон умматига мутлақ бахт-саодат ва фаровонлик ато этишини тилашдан мамнунман.

ҲУСАЙН, Иорданиянинг Подшоси.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муқаддас Рамазон ойи шарофати билан Сизга, жаноби олийларига, Ўзбекистон ҳукумати ва халқига ўз самимий қутловларимни изҳор этишга мушарраф бўлганимдан улкан мамнуният бахш этади.

Қодир Оллоҳ ушбу муқаддас ой давомида Сизга ва халқингизга, шунингдек, бутун Ислом умматига ўзининг саховати ва раҳматларини ёғдирсин!

Қобус бин САИД, Уммон Султони.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Муқаддас Рамазон ойи шарофати билан Сизга, жаноби олийларига, самимий қутлов йўллаш менга улкан мамнуният бахш этади. Сизга сиҳат-саломатлик, мамлакатингиз ва Ўзбекистон халқига эса равнақ ва фаровонлик тилайман.

Султон бин Зайд ол НАҲАЙАН, Бирлашган Араб Амирликлари Бош вазири ўринбосари.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим!

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳу ва баракотуҳу!

Муқаддас Рамазон ойи бошлангани муносабати билан Сиз жаноби олийларига самимий қардошлик табригини йўллаш менга мамнуният бахш этади.

Қодир Аллоҳдан муқаддас Рамазон ойи эзгулик ва эсон-омонлик келтиришини, ҳамманинг рўзаси ва тоат-ибодати ижобат бўлишини тилайман. Илоё Сизга мустаҳкам сиҳат-саломатлик, қардош халқингизга ва барча мусулмонларга фаровонлик ва барқарорлик ато этсин. Зеро Аллоҳ барча эзгу ниятларни эшитувчи ва ибодатни қабул қилувчидир.

Фаҳд бин Абдулазиз ол Сауд, икки муқаддас ҳарам ходими, Саудия Арабистони Подшоҳи.

Инсон умри у яшаган йиллар билангина эмас, бажарган эзгу ишлари, тарбиялаган фарзанд ва шогирдлари билан ўлчанади. Гупронқул ака Сувонқулов номини Сирдарё вилоятида уста пахтакор, ишбилармон раҳбар, ёшларнинг меҳрибон устози сифатида ҳурмат-эҳтиром билан тилга оладилар. У узоқ йиллар Ховос туманига раҳбарлик қилди. Туманнинг ҳар томонлама ривожланишига ҳисса қўшди. Кейинги йилларда Гупронқул ака «Фарҳод» давлат хўжалигини бошқарди. Ўтган йиллар давомида у кишин кўплаб иқтидорли шогирдлар етиштирди. Гупронқул ака 14 фарзанднинг отаси, кўплаб набираларнинг севимли бобосидир. Отахон катта иззат-икром билан меҳнат фахрийлигига узатилганда вилоят ҳокимлиги қарори билан «Фарҳод» давлат хўжалигининг «Тойота» автомашинаси эҳтиром рамзи сифатида Гупронқул акага тақдим этилди.

Суратда: Ўзбекистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими Гупронқул ака Сувонқулов ўғли Алишер билан.

Тоҳиржон ҲАМРОҚУЛ олган сурат.

● *Партия ва ҳаёт*

ИСТИҚБОЛНИ ЎЙЛАБ

Хонқа пахта тозалаш заводида ип йигириш, матолар тўқиш ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Шунингдек, пахта бунтлари ёнида заводнинг дағал матолар ишлаб чиқаришга мўлжалланган фабрикаси ҳам қад ростлади. Шу ҳудудда тикув фабрикаси ҳам қурилмоқда. Яқин орада у ишга тушса, корхона меҳнатчилари ўзлари тайёрлаган маҳсулотни аҳолига етказиб бера бошлайдилар.

Бу ерда янги корхоналарга малакали ишчи-кадрлар тайёрлаш масаласи хусусида ҳам анча олдиндан ғамхўрлик қилинган. Чунончи, хонқалик ёшлар республиканинг ва яқин қўшни мамлакатларнинг тўқимачилик комбинатларида касб ўрганишга юборилмоқда. Бундан ташқари Россия, Украина, Беларусь ва бошқа ҳамдўстлик мамлакатларидан ҳам мутахассислар таклиф этилди. Улар пахта толаси ҳисобига фабрика учун зарур бўлган янги асбоб-ускуналарни келтиришди, айни пайтда, дастгоҳлар ўрнатилиб ишлар қизғин тус олди.

Янги саъй-ҳаракатларнинг ташаббускори, корхона етакчиси Ислом Бобожоновдир. У шу корхонада 16 йилдан бери меҳнат қилади. Шу билан бирга Ўзбекистон пахта саноати концерни корхоналари билан алоқа боғлаб ҳамкасбларининг илғор тажрибаларини сабот билан ўрганди, иқтисодий жиҳатдан таққослаб кўрди. Ана шундан кейин толадан тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш, яъни пировард натижа учун курашиш кераклигини тушунди.

— Мақсадларимиз осонликча рўёбга чиқмаяпти, — дейди корхона раҳбари, Олий Мажлис депутати, Ўзбекистон «Адолат» СДП Хонқа туман Кенгаши биринчи котиби Ислом Отажонов.— Зарур даражадаги моддий базага эга бўлмай туриб, бундай катта ҳажмдаги ишларни бажариш амри-маҳол. Заводимиз тармоқ корхоналари ўртасида илғорликка чиқиб олди. Бу ерда тола сифатининг пасайиши, қабул қилинган хомашёнинг ғарамларда узоқ туриб қолиши, бошқа тур ишлаб чиқариш камомадларига йўл қўйилмаяпти. Шу боисдан ҳам корхонамиз жамоаси бир неча йиллардан буён ишлаб чиқарилаётган тола сифати хусусида эътирозинома олмаяпти. Ҳолбуки бизнинг маҳсулотларимизни Канада, Япония, Европанинг қатор давлатлари олишади. Табиийки, юқори сифатли маҳсулот яхшигина даромад ҳам келтирмоқда.

Жамоа асбоб-ускуналар ва технологияни доимий равишда янгилаб бормоқда. Ишлаб чиқаришнинг барча тармоқларида сифат учун кучли назорат мавжуд. Толани қайта ишловчилар истиқболни ўйлаб қилинаётган ишлар учун чуқур масъулият ҳис этишмоқда. Муҳандис ва бошқа касбкор кишилар асбоб-ускуналарни жаҳон талаблари даражасига мослаб, толанинг чигитда қолиб кетишига йўл қўймасликка ҳаракат қилишмоқда. Натижада тола чиқими ошяпти, ҳар бир тонна пахтадан 340 килограммгача тола олинмоқда. Бу режада кўзда тутилганидан анча юқори бўлиб, ҳар йили қайта ишланадиган 40 минг тонна хомашё ҳисобига катта даромад олинаётир.

Табиийки, ҳар қандай юқори унумли техника воситалари, автомат ускуналар мавжудлигига қарамай агар жамоа якдил бўлмаса, кўзланган натижага эришиш қийин. Ҳозир корхонада 500 нафардан кўпроқ киши меҳнат қилмоқда. Ислом Олимович жамоа аъзоларидан ҳар бирининг турар-жойлари, яшаш шароитлари билан яқиндан таниш.

Бундай ғамхўрлик кишиларни унумли ва самарали меҳнат қилишига ундамоқда. Ғамхўрлик бу билан чекланиб қолмаётир. Корхона ошхонасида ҳар куни ишчи-хизматчилар учун бепул тушлик овқат берилади. Уларнинг фарзандлари заводнинг болалар боғчасида бепул тарбияланмоқда. Заводнинг 150 ўринлик санаторий-профилакторийси Оролбўйидаги энг яхши оромгоҳлардан бири ҳисобланади. Бу ерга Туркманистон, Қозоғистон, Қорақалпоғистондан ҳам кўплаб кишилар ҳордиқ чиқариш ва даволаниш учун келиб туришади. Жамоа аъзоларининг моддий манфаатдорликлари кучаймоқда. Ҳар бир ходимнинг ўртача ойлик маоши 1500 сўмдан ошаяпти. Юқоридагилардан ташқари корхона кўпгина спорт мусобақалари, концерт дастурлари учун муассислик қилмоқда. Вилоят соғлиқни сақлаш соҳаси учун янги асбоб-ускуналар сотиб олишга ёрдамлашаяпти. Кўплаб мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари қурилишларига маблағ ажратилмоқда.

Раҳбарнинг катта ташкилотчилик қобилияти, истиқболни кўзлаб ишлай билиши партия ишида ҳам сезиларли самара бераяпти. Туманнинг кўплаб тармоқларида бошланғич ташкилотлар фаолият кўрсатмоқдалар. Республикада иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш ишига муносиб ҳисса қўшиш Хонқа тумани партия Кенгаши ва унинг фаолларининг бош шиоридир.

Ҳозирги кунда Хонқа пахта тозалаш заводи қошида Ўзбекистон «Адолат» СДП бошланғич ташкилоти тузилган. 30 ишчи-хизматчини ўз сафига бирлаштирган бу ташкилот учун махсус хона ажратилган. Кабинет замонавий, керакли асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Бу ерда партияга қабул қилиш ва бошқа кўплаб тадбирлар ўтказилиб турилади.

Заводнинг барча ишлаб чиқариш бригадаларида партиянинг фаоллари бор. Улар иқтисодий ислоҳотларни турмушга татбиқ қилишда барчага намуна бўлмоқдалар, корхона шаънини ҳимоя этиб, илғор ташкилотлардан бирига айлантиришда катта ҳисса қўшиб келмоқдалар.

Юсуф ИБРОҲИМОВ,
Ўзбекистон «Адолат» СДП Хоразм вилояти Кенгашининг ташкилий бўлим мудири.

● *Дон — ризқ-рўзимиз*

ДЕҲҚОН БОЙИМАСА, ЮРТ ТЎКИН БЎЛМАЙДИ

Қашқадарё мамлакатимизнинг энг кўп дон етиштирувчи вилоятларидан биридир. Бу ҳазилакам хирмон эмас, дон етиштириш учун астойдил ва фидокорона меҳнат қилиш керак. Ўтган йили натижалар эса қувонарли эмас. Вилоятга бу борадаги топшириқ бажарилмай қолди. Ҳосилдорлик паст бўлди: Суғориладиган майдонларда ўртача 23 центнер, лалми ерларда эса 14,7 центнерни ташкил этди. Косон, Муборак, Баҳористон туманларида суғорма ерларда 16-18 центнердан ҳосил олинганини қандай изоҳлаш мумкин? Айниқса, Баҳористон туманидаги «Ўзбекистон» хўжалиги 12 центнер, Косондаги «Жарқум» хўжалиги 7,5 центнер, Нишон туманидаги «Ойдин» хўжалиги 7,9 центнердан ҳосил кўтарганига нима дейсиз?! Тўғри, лалми ерларда ҳосилнинг мўл ё кам бўлиши кўпинча об-ҳавога боғлиқ. Шунинг учун лалми ерлардан кам ҳосил олган хўжаликларни келтириб ўтирмадик. Бироқ суғориладиган майдонларда ҳосилдорликнинг бу қадар паст бўлишини раҳбарларнинг уқувсизлиги, масъулиятсизлигидан деб изоҳлаш мумкин. Ваҳоланки, бир хил шароитда меҳнат қилган Касби туманидаги «Ғалаба», Ҳ.Хўжақулов номли, Китоб туманидаги Охунбобоев номли, Каромат Рустамова номли, Навоий номли, Шаҳрисабз туманидаги Болта Фозилов номли хўжаликларда ҳар гектар ердан 40-50 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлинди. Ҳосилдорлик Китоб туманида 9,6 центнер, Шаҳрисабз туманида 9,3 центнер кўпайди.

Қашқадарёда икки миллиондан зиёд аҳоли бор, унинг 75 фоизи қишлоқ жойларида истиқомат қилади. Жами аҳолининг 70 фоизи қишлоқ хўжалигида банд. [illegible] ...ларни экилди, шудгорланди деб нотўғри ахборот берилди. Ерга эътиборсизлик, хўжасизларча муносабатда бўлиш кўринишлари пайдо бўлди. Оқибатда деҳқон анчагина ночор аҳволга тушиб, вақтида маош ололмай қолди. 38 та жамоа ва ширкат хўжалиги йилни зарар билан якунлади.

Республика Вазирлар Маҳкамасининг куни кеча бўлиб ўтган йиғилишида юртбошимиз ўртага қўйган масалалар деҳқонларнинг кўнгилидаги гап бўлди. Айниқса ишлаб чиқарувчи билан харид қилувчи ўртасида шартнома тузишни такомиллаштириш, хўжаликларга аванс бериш деҳқоннинг ғалла етиштиришдан манфаатдорлигини оширади.

Янги йил, юртбошимиз таъкидлаганидек, мамлакатимиз ҳаётида ижобий ўзгаришлар, юксалиш йили бўлади. Давлатимиз омбори ўз ғалласига тўлади. Бунга қашқадарёлик деҳқонлар ҳам муносиб улуш қўшиш учун астойдил меҳнат қилмоқда.

Деҳқон бойимас экан, юрт тўкин бўлмайди. Бу оддий ҳақиқатни ҳар биримиз англаб етишимиз ва унга қатъий амал қилишимиз лозим.

Абдужалол ТАЙПАТОВ.

● *Партия ахбороти*

ТУМАН КЕНГАШИ ТУЗИЛДИ

Республикамизда кўппартиявийлик тизими қарор топаётган ҳозирги шароитда партиялар ва уларнинг қуйи бўғинлари ташкил этиляпти.

Яқинда Жиззах вилоятининг Дўстлик туманида ҳам Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси туман Кенгашининг ташкилий Пленуми бўлиб ўтди. Пленумда вилоятнинг давлат таъминотига қарашли дўкон мудири Орзиқул Лапасов республика «Адолат» СДП туман Кенгашининг биринчи котиби этиб сайланди. Туман Кенгашининг иккинчи котиблигига муҳандис Бахтиёр Бобожонов сайланди.

Пленум ишида Дўстлик туман ҳокимининг ўринбосари Янзоқ Сойипов ҳамда Ўзбекистон Адолат СДП вилоят Кенгашининг иккинчи котиби Аҳрор Илёсов қатнашди.

Турдибой СОЙНАЗАРОВ.

* * *

ШАҲАР КЕНГАШИНИНГ СЕССИЯСИ

Халқ депутатлари Қарши шаҳар Кенгашининг сессияси бўлди. Унда ташкилий масала кўрилди. Музаффар Маҳмудов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан шаҳар ҳокими вазифасидан озод этилди. «Қаршиқурилиш» махсус қурилиш бирлашмасининг бошлиғи лавозимида ишлаб келган, Ўзбекистон «Адолат» СДП Сиёсий Кенгаши аъзоси Шуҳрат Бегматов Қарши шаҳар ҳокими вазифасига тасдиқланди.

Сессияда Қашқадарё вилояти ҳокими Озод Пармонов сўзга чиқди.

● *Нуқтаи назар*

АДОЛАТДАН УЛУҒ НИМА БОР?

«Бир йиллик тоат-ибодатдан, бир соатлик адолатнинг савоби улуғ».
(Ҳадисдан).

Адолат! Бу сўзнинг замирида қандай маъно мужассам? Аввалambор, адолат сўзи менинг назаримда уч таркибий қисмнинг мажмуидан иборат бўлиб, кенг маънога эга.

Биринчидан, қонун мазмунини тушуниш, унга итоат этиш ва унинг устиворлигини тан олиш бўлса, иккинчидан, ҳақиқий ҳолатга ёки мавжуд шарт-шароитга оқилона ва холисона баҳо беришдир. Учинчидан, маънавиятни эътироф этиш.

Кенг маънода тўхталиб ўтадиган бўлсак, қайси юртда қонунга ҳурмат, эътиқод бўлса, ўша жойда адолат ва ҳақиқат барқарорлашади. Бинобарин, Президентимиз Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тўртинчи сессиясидаги маърузасида таъкидлаганидек «... қонунларни менсимаслик иллати бутун жамиятни заҳарлайди, давлат томирлари емирилади, чирий бошлайди».

Ўзини Ўзбекистон фуқаросиман деб ҳисоблаган ҳар бир инсон миллатидан қатъий назар, қандай соҳада ва мансабда бўлмасин «Элим деб, юртим деб ёниб яшаши керак». Ишга эскича ёндошишга барҳам бериб, масъулиятни ҳис этган ҳолда ишлаш давр талабидир.

Мамлакатимизда давлат ва унинг органлари, мансабдор шахслар, фуқаролар Конституция ва қонунларга мувофиқ иш кўрадилар. Ўз ўрнида Ўзбекистон Республикасининг барча фуқаролари қонун олдида тенгдирлар. Албатта, ҳар бир инсон ҳуқуқий-демократик, адолатли давлатни барпо қилиш ва ривожлантиришда ўз ҳиссасини қўшмоғи лозим. Бунинг учун адолатнинг иккинчи таркибий қисми бўлган ҳақиқий ҳолатга ёки мавжуд шарт-шароитга холисона баҳо бериш керак. Юртимизда ўтказилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг бош мақсади — халқнинг ижтимоий, иқтисодий, ҳуқуқий кафолатини барқарорлаштиришдир. Шу мақсадларнинг илдамланиши халқнинг турмуш даражасини яхшилашга, фаровон ҳаёт барпо этишга қаратилган.

Президентимиз ўзининг «Ўзбекистон иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш йўлида» деб номланган рисоласида ҳуқуқий демократик, адолатли давлатни қарор топтириш дастурини белгилаб берди. Юртбошимиз айтганларидек, 1996 йил республикамиз учун юксалиш йили бўлади. Адолат юзасидан айтиш керакки, ҳозирги кунимизнинг қадрига етишимиз учун тетапоя бўлаётган республикамизнинг дастлабки йиллардан бошлаб эл тинчлигини кўзлаб амалга оширилган барча чора-тадбирларни ёддан чиқармаслигимиз лозим. Президентимизнинг сўзлари юртимизда ўз тасдиғини топади, албатта. Бунинг учун ҳар бир фуқаро ўз иш жойида ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилиб, фуқаролик бурчини тўла адо этиши керак.

Энди шунга қўшимча: «Адолат» сўзининг моҳиятини маънавиятсиз тасаввур этиш мумкин эмас. Ҳақиқат тарозасига адолат назари билан қараш маънавияти юксак бўлган кишининг фазилатидир. Маънавият ўз ўрнида ҳуқуқий онг, ички ишонч ва шарқона миллий қадриятларни ўзида акс эттиради.

Фуқароларнинг ҳуқуқий онгини ошириш, ҳуқуқий маданиятини ривожлантириш ҳозирги куннинг энг долзарб масалаларидан биридир. Ҳуқуқий маданият даражаси қабул қилинган қонунлар сони билан эмас, балки уларнинг бажарилиши билан белгиланади. Қонунга амал қилган ҳолда яшаш ва меҳнат қилишни ўрганишимиз, ўз ҳуқуқ ва эркинликларимизни қонун орқали ҳимоялашни, ўз мажбуриятларимизни оғишмай бажаришни, қолаверса, бошқалар маънавияти ва манфаатларига ҳурмат билан муносабатда бўлишни ўрганиб олиш лозим, деб уқтирди юртбошимиз.

Ҳар бир инсоннинг ички ишончи, бошқача қилиб айтганда — виждонидир. Донолар таъкидлаганидек: «Қонунларнинг қонуни — виждондир». Виждонли одамгина бугунги кунимизнинг қадрига етади, эртанги кунга ишонади, унга ўз ҳиссасини қўшиш учун барча куч ва имкониятларини сафарбар этади.

Яна бир муҳим жиҳат: ҳар бир ишда, ҳар нарсада ижтимоий адолат деган тушунча бор. Дарвоқе, ижтимоий адолат мезони аҳолини ҳам иқтисодий, ҳам ҳуқуқий муҳофаза қилишдан иборатдир. Бунда, аввало, боқувчисини йўқотган кўп болали оилалар, нафақахўрлар-у, ногиронларнинг ижтимоий томондан ҳимояланиши юртимизда уларга нисбатан адолат ўрнатилганлиги англашилади. Шунингдек, аҳолининг иқтисодий жиҳатдан кескин табақаланишига йўл қўймаслик, меҳнаткаш инсон манфаатларини ҳимоя қилиш, моддий манфаатдорликни ошириш, кишиларнинг қобилиятига яраша иш билан таъминлаш ва бошқа кўплаб масалалар муҳим аҳамиятга эга.

Ижтимоий адолатнинг кафолати бу фуқароларни ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоялашдан иборатдир. Юртбошимиз Ислом Каримов айтганларидек: «Халқ қийинчиликка, йўқсизликка чидаши мумкин, лекин адолатсизликка чидай олмайди». Шундай экан, ҳуқуқни муҳофаза қилиш мажбурияти юкланган суд, прокуратура, суриштирув ва тергов органлари ўз ваколат доираларида адолатни қурол қилиб олишлари лозим. Айтмоқчиманки, адолат посбонлари ҳуқуқи поймол этилган ҳар бир фуқаронинг дардига доимо малҳам бўлишлари уларнинг олдида турган муқаддас бурчидир. Албатта, ҳар бир инсон қалбида адолатнинг борлигига ва унинг ғалаба қилишига ишонч ҳосил қилиш керак. Шундагина ҳуқуқий-демократик, адолатли давлат барпо этишдаги иқтисодий, ижтимоий ислоҳотларимизнинг натижасини тезроқ кўришимиз мумкин.

Зумрадхон ИНОҒОМЖОНОВА,
Тошкент давлат юридик институти доценти.

● *Луқма*

«ТОМОҒИНИ ТАГИ МАРЖОНЛИК...»

Ойнаи жаҳонимиз йил ўтган сайин бизни ажабтовур қўшиқлар билан лол қолдиришда давом этмоқда. Аввалги йилларда, ҳар уч куннинг бирида «Сой устида ой кўрдим» қабилидаги бемазмун қўшиқни такрорлайвериб, жонимизга тегишган эди. Ниҳоят, ундан энди қутулдик деб турсак, бизни яна бир маза-матрасиз «қўшиқ» билан «сийлади»лар.

Уни сиз ҳам эшитган бўлсангиз керак. Экранингизда (кўпроқ тонгги дастурда) ўзига ниҳоятда зеб берган йигит пайдо бўладида, ҳар томонга шох ташлаб, нағма қила бошлайди:

Оқ билак ойим анжонлик,
Томоғини таги маржонлик...

Қайсидир ьир шоир ўзича «Америка кашф этиб»ди: «Анжонлик» сўзига «маржонлик»ни қофия қилибди-да, ёнига уч-тўртта маза-матрасиз жумла қўшиб, ўша қўшиқчининг қўлига тутқазибди. Бу хонанда эса ўзича «томоғини таги маржонлик» сўзлари билан кимларгадир маънавий завқ беряпман, деб ўйласа керак. О, бечора!

Қизиқ, мана шундай тутуруқсиз, қофиялари сунъий равишда бир-бирига «никоҳланган» шеърлар қўшиқ бўлиб, экран орқали янграши учун телевидениенинг қайси бир муҳаррири йўл очиб бераркин? Ўша кишига ҳам бир «раҳмат» айтиб қўймоқчи эдим. Зотан шу йўл билан кетаверса, бир куни «чап билаги соатлик», «оёқлари туфлилик», «қулоқлари сирғалик», «икки қоши ўсмалик» каби «теша тегмаган» жумлалар ҳам қўшиққа айланиб кетиши ҳеч гап эмас...

Алибек ХУРРАМОВ,
Жиззах вилояти, Дўстлик тумани.

● *«Адолат»га жавоб берадилар*

«САРСОН - САРГАРДОНЛИКДА»

(«Адолат» газетаси, 1995 йил, 23 декабрь, № 38.)

Мақолада фуқаро Дилором Мадаминова ажралишган эри қамоқда бўлган пайтда ўзи уй қуриб битказганлиги, Қува туман суди эса Мадаминовага 1992 йил декабрь ойидаги пул билан 100 минг сўм ундириб бериш, уйни эса эрига қолдириш тўғрисида нотўғри қарор чиқарганлиги ҳақида айтилган эди. Мақола юзасидан қуйидаги жавоб олинди.

— Иш материалларидан аниқланишича, суд даъвогар М. Мадаминовнинг даъвосини судда кўриш чоғида Ўзбекистон Республикаси фуқаролар процессуал кодексининг 15-моддаси талабини бузган ҳолда, гувоҳларни ишга жалб қилмасдан, уларни сўраш йўли билан ишга аниқлик киритиш чораларини белгиламаган, шошма-шошарлик ва юзакичилик билан қарор чиқарган. Суд даъво предмети бўлган низоли уй-жой ким томонидан, қачон, қандай маблағлар ҳисобига қурилганлигини умуман судда муҳокама қилмасдан, фақаттина даъвогар ва жавобгарнинг қарама-қарши кўрсатмаларини протоколга тушириш билан чекланган, холос.

... Мазкур иш бўйича шу йилнинг 22 январь куни суд мажлиси бўлиб ўтди. Унда чиқарилган ажримга мувофиқ, иш юзасидан махсус экспертиза тайинланди. Эскпертиза уйнинг ҳақиқий баҳоси ҳамда уни натура шаклида бўлиш имкониятини аниқлаши лозимлиги кўрсатилди.

Б. ТОЙЖОНОВ,
Фарғона вилояти прокурори вазифасини бажарувчи, адлия катта маслаҳатчиси.

ТАҲРИРИЯТДАН: ***кўриб турганингиздек, жавобда мазкур мақола юзасидан қандай якуний хулосага келинганлиги мавҳум бўлиб қолган. Биз Фарғона вилояти прокуратураси бироз вақт ўтгач, бу борада қандай аниқ-равшан қарор қабул қилинганлиги ҳақида бизга хабар беради, дея умид қиламиз.***

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, ишлаб чиқаришда талайгина ислоҳотлар амалга оширилди. Буни бир қанча корхоналар мисолида кўриш мумкин. «Тоштекстиль» ҳиссадорлик жамияти учун бу давр ўзига хос имкониятларни очиб берди. Шу йили корхона режаларини барча кўрсаткичлар бўйича ошиғи билан бажариб, жами 3 миллиард 455 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Эндиликда корхона маҳсулотлари ҳамдўстлик мамлакатларига, кўплаб хорижий давлатларга экспорт қилинмоқда.

Суратда: корхонанинг сифат назоратчиси Рисолат Сапарова маҳсулотлар сифатини кўздан кечирмоқда.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ олган сурат.

ТАРАҚҚИЁТ ТАҚДИРИНИ МАЪНАВИЙ ЖИҲАТДАН ЕТУК ОДАМЛАР ҲАЛ ҚИЛАДИ

«Илм эгалланг! Илм саҳрода дўст, ҳаёт йўлларида — таянч, ёлғизлик дамларида — йўлдош, бахтиёр дақиқаларда — раҳбар, қайғули онларда — мададкор, одамлар орасида — зебу зийнат, душманларга қарши курашда — қуролдир».

(«Ҳадис»дан).

Эндиги асосий вазифа, кишиларимизнинг мустақил фикрлашга ўрганиши, ўзига ишончининг орта боришидир. Чунки тафаккур озод бўлмаса, онг ва шуур тазйиқдан, қулликдан қутулмаса, инсон тўла озод бўлолмайди.

Ислом КАРИМОВ.

Юртимизда тинчлик, барқарорлик, қолаверса, иқтисодиётимизда сезиларли бурилишлар бўлаётган бир даврда кишиларга маънавий озиқ бериш, улар онгига жипслик, ҳамжиҳатликнинг куч-қудратини, одоб-ахлоқни сингдириш, айниқса, ёшларни юксак билим ва тажриба эгаси қилиб тарбиялаш муҳим вазифа. Бу йўлда эса олиму фузалоларимизга таянамиз, уларнинг асосли ғоя, фикр-мулоҳазалари бизга доимо қўл келади.

Бугунги баҳс — давра суҳбати иштирокчилари зиёлилар. Бўлғуси авлодни Ватанга садоқатли, меҳр-оқибатли қилиб тарбиялаётган устозлар.

Фозила СУЛАЙМОНОВА,
филология фанлари доктори:

— Умуминсоний илм-фан, маданият ривожига беҳад катта ҳисса қўшган буюк ватандошимиз Ибн Сино «Шарқ — донишмандлик», «Оврупа — амалиёт» деб айтган эди. XVII асрда яшаб, ижод этган, дунёқараши, таълимоти Ибн Сино таъсирида шаклланган Бенедикт Спиноза эса устози фикрини давом эттириб, «Ғарб — модда..., Шарқ — борлиқнинг онги, тафаккур атрибути, фаол ақлу мутлоқ чексиз интеллект жаҳоннинг қалби» деган эди. Ҳақиқатдан, шарқ халқлари (яъни, минтақанинг ислом динига мансуб бўлган халқлари) қадимий давр ва ўрта асрларда умуминсоний тафаккур ривожига бениҳоя катта ҳисса қўшганлар. Фаннинг турли соҳалари, айниқса фалсафа, одоб-ахлоқ масалаларига ислом шарқида алоҳида аҳамият берилди.

«Ҳар бир муслим ва муслима туғилганидан то вафотигача билимга интилиши керак», — деган ҳадисдаги «билим»ни даставвал Қуръон, ҳадислар ва умуман, ислом дини асослари деб шарҳлаганлар ва бу ўринда илм-амал-адаб тушунчалари изчиллигида тушунганлар. Илм — дин асослари, амал — ҳаётда уларга амал қилиш, адоб — охирги мақсад. Шунинг учун ислом шарқида адаб ҳақида кўплаб илмий асарлар яратилган.

Буюк аждодларимиздан Исмоил Бухорий, Ҳаким ат-Термизий, Муҳаммад Мусо Хоразмий, Абу Наср Форобий, Абу Райҳон Беруний, Ибн Сино, Марғилоний, Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд, Алишер Навоий каби алломалар ўз асарларида одоб-ахлоқ, ҳалоллик, ростгўйлик, раҳмдиллик, инсоф, адолат, инсонпарварлик, иймон, умуман ҳақиқий баркамол инсон бўлиб етишиш тўғрисида кўплаб асарлар яратганлар ёки бошқаларнинг асарларига ўз фикрларини изҳор қилганлар. Асрлар давомида халқимиз ана шулар асосида тарбияланиб, ахлоқий камолот босқичига кўтарилиб келган. Истиқлолга эришган мамлакатимизда ўтмиш маънавий бойлигимиз, буюк алломалар даври, ҳаёти, асарларини пухта ўрганишимиз, миллий маданият, маънавий анъаналар, ахлоқ нормалари, шарқона одобни тиклашимиз олдимизда турган ўта долзарб вазифа. Аммо, очни тўйдириш, яланғочни кийинтириш осон, маънавий қашшоқликдан чиқиш ниҳоятда мушкул иш. Бу кўп вақтни талаб қилади.

Малик ОРИПОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор:

— Жамиятнинг тараққиёти, иқтисодий инқироздан қутулиш йўли аввало инсон омили билан боғлиқ. Унинг виждони, эътиқоди билан белгиланади. Шу боисдан жамият ҳаётида нопокликни йўқотиш, давлат ишларида адолат ва қонунчиликни қарор топтириш, раҳбарлик ишларига ҳалол кишиларни жалб этиш — ҳуқуқий давлат учун замин яратиш демак. Ҳуқуқий давлат қонунга асосланади. Фақат қонуний меъёрлар асосидагина миллий ҳамжиҳатликни таъминлаш, мустақил ривожланиш йўлидан боришимиз мумкин. Қонун — жамиятда барча фуқаролар, турли элат ва халқларнинг баробарлигини, ҳамжиҳатлигини таъминлаш қуроли. Айни вақтда қонун демократияни амалий жиҳатдан юзага чиқариш воситаси ҳам. Қонун ҳуқуқий давлатнинг маънавий пойдевори, давлат эса қонунчиликни юзага чиқариш ва ҳимоя қилиш учун моддий восита. «Адолат ва ҳақиқат ғояси қонунчилик фаолиятимизнинг замини, бош йўналиши бўлиши шарт», деган эди Президентимиз.

Ҳуррият, сиёсий, ҳуқуқий, иқтисодий, ижтимоий, ахлоқий маъноларга эга тушунча. Ахлоқий маънода ҳуррият тенглик, адолатнинг ифодаси бўлиб, бир кишининг иккинчи бир киши иззат-нафсига зарар етказмаслигини, шахсиятига тегмаслигини тақозо қилади. Шу боисдан адолат чуқур инсонийлик мазмунидаги ахлоқий фазилат сифатида Пайғамбаримизнинг қуйидаги ҳадиси шарифларида ўз аксини топган: «Ўз нафсинг учун нимани хоҳлар экансан, шу нарсани бошқаларга ҳам раво кўргин». Бу ҳикмат Амир Хисрав Деҳлавийда шундай баён қилинган:

«Ўзингга кўрмасанг наштарни раво,
Бошқаларга найза кўтарма асло».

Алишер Навоий ҳукмдорларнинг ўз олдидаги давлат вазифаларини, масъулиятини ва мажбуриятларини англаши, инсонийлик ва меҳр-шафқат билдириш — адолатнинг намоён бўлиши, деб қарайди. Унинг фикрича, шоҳнинг нуфуз-эътибори, ҳокимиятнинг барқарорлиги инсонийлик фазилатига ва адолатга асосланмоғи даркор. Адолат ғояси эса умуминсонийлик қонун ва ҳамма учун баробар ахлоқни асос қилади:

«Халойиққа кўрма қилиб бенаво,
Ўзунгга раво кўрмаганни раво».

Президентимиз: «Тараққиёт тақдирини маънавий жиҳатдан етук одамлар ҳал қилади. Ақлий заковат ва руҳий-маънавий салоҳият инсоннинг икки қанотидир», — деганди. Бошқача қилиб айтганда, сиёсат ахлоққа асосланиши, сиёсий ва ҳуқуқий фаолият ахлоқий тушунчаларга таянгандагина уларнинг натижалари самарали бўлиши мумкин.

Турсунбой БОЙМУРОТОВ,
Тошкент молия институти катта ўқитувчиси:

— Миллий ўз-ўзини англаш ҳам миллатнинг ривожланишини ўз ичига олувчи кўп қиррали жараён. Бунда миллат ўзининг тарихини ҳамиша ўзи қайта «истеъмол» қилади. Ундаги қадриятлар, таълимотлар, қарашлар давр талабига мос ҳолда такомиллашиб боради.

Миллий ўз-ўзини англашда миллат хотираси, унинг бойлиги ва қамрови муҳим ўрин тутади. Авлоддан-авлодга ўтаётган миллий хотиранинг бойиб боришида, унинг мунтазам суръатда идрок қилинишида анъаналарнинг роли катта. Чунки миллий анъаналар халқни уюштиради, бириктиради, йўналтиради. Тўғрироғи, миллат шу анъаналарга кўра мавжуд бўлади.

Мустақилликни мустаҳкамлашнинг муҳим воситаларидан бири миллий анъаналаримизни тиклаш ва улардан ўз истиқлол ва тараққиёт йўлимиздан дадил боришда фойдаланишдир.

Миллий анъаналар орасида Ватанга садоқат, оилага меҳр, бола тарбиясига жавобгарлик кабиларга алоқадор бир қатор анъаналар мавжуд. Умрнинг келиб чиқишини ўрганиш ва анъаналарнинг мазмунини XXI аср арафасидаги ижтимоий ўзгаришлар мазмуни билан бойитиш маънавий жиҳатдан соғлом авлодни тарбиялашда муҳим роль ўйнайди. Масалан, азалдан халқимизда оилада бола туғилганда дарахт экиш билангина чекланилмаган, экилган кўчат то вояга етгунча оила аъзолари болага қандай меҳр-муҳаббат билан қарасалар, дарахтга ҳам худди шундай эътибор билан қараганлар, парвариш қилганлар.

Норкул БЕКМИРЗАЕВ,
филология фанлари номзоди, доцент:

— Собиқ Шўролар замонида кишиларимизда МУСТАҚИЛ ФИКРЛАШ туйғуси йўқола бошлаган эди. Менимча, мустақил фикрлаш малакаси пайдо бўлиши учун кунига лоақал икки саҳифа китоб ўқиш шарт. Айрим ёшларимиз орасида фикрий саёзлик юзага келаётганлигининг сабаби ҳам уларнинг мутолаадан четлашиб кетаётганликларидадир.

Баъзилар «Илмнинг умри тугади» дея аюҳаннос солишади. Йўқ, аксинча, чинакам илм қилишнинг вақти энди келди. Марҳамат, истасангиз, чет элларда ўқиб келинг, шароит бор...

Ёшларда андишасизлик, фикрий саёзлик, мутелик каби салбий ҳолатларнинг пайдо бўлмаслиги учун таълим тизимларида ўқув-услуб ишларини мукаммаллаштириш керак. Бизнингча, машғулот жараёнида матн ўқиш ва уни шарҳлаб беришни асосий масала даражасига кўтариш лозим. Токи, ўқувчи ёки талаба матндан келиб чиқадиган мазмунларни ўзи кашф этсин. Эндиги вазифа машғулот давомида фақат ўқитувчининг эмас, балки тингловчиларнинг ҳам фаоллигини оширишдан иборат. Ана шундагина ҳар бир кишининг мустақил фикрлашига замин ҳозирланади.

Мутахассис сифатида мени бир ҳолат кўп ўйлантиради: нега ёшларимиз ҳавойи бўлиб бормоқда? Бундай ҳолга енгил-елпи, олди-қочди видеофильм ва асарларнинг таъсири сабабмасмикан? Дейлик, видео залидан ўсмир ўзича «шер» бўлиб чиқади. Қанийди шу «шер»ликка яраша унда маънавият бўлса! Биз зиёлилар бундай нохуш ҳолнинг олдини олишимиз зарур. Аввало кўрсатувга чиқарилаётган видеофильмлар мутахассислар кўригидан ўтиши керак. Ахир кино ҳам тарбиявий ишнинг муҳим қисми-ку!

Маънавий тарбияни шакллантириш барчанинг саъй-ҳаракати натижасида юзага келади. Шу маънода, тарбиявий иш жараёнида кучларни бирлаштириш асосий вазифамиз бўлмоғи керак. Истиқлол мафкурасида маънавият бежиз давлат сиёсати даражасига кўтарилаётгани йўқ. Содда қилиб айтганда, унинг замирида КЕЛАЖАК турибди.

Нормурод МАМАТОВ,
фалсафа фанлари доктори, профессор:

— Истиқлол янгича фикрлайдиган фозил инсонни шакллантириш, кишиларимизнинг янгиликка бўлган интилишини қўллаб-қувватлаш, ихтиро ва кашфиётларга бўлган шижоатни амалга ошириш имкониятини берди. Айни вақтда бу имкониятлар, эркинликлар бизнинг олдимизга талай мажбуриятларни ҳам қўймоқда.

Мустақил Ўзбекистонимизнинг фани, илм аҳлининг изланиш ва ютуқлари бугунги кунда қабул қилинган жаҳон мезонларига мос бўлмоғи керак. Бу эса ўз ўрнида бир томондан мазкур соҳада орттирилган бой тажрибалардан унумли фойдаланишни, иккинчи томондан эса, собиқ советлар даврида қонунга айланиб қолган айрим ҳолатларни қайта кўриб чиқишни ҳам тақозо қилади. Шулардан бири мутахассиснинг илмий кадр сифатида, илм одамининг шахс сифатида шаклланишида муҳим аҳамият касб этувчи номзодлик, докторлик диссертацияларини тайёрлаш, уларни ҳимоя қилиш жараёнидир.

Мустақилликка қадар диссертант рус тилини биладими, йўқми, у албатта ишни ана шу тилда нафақат юқори илмий савияда, балки юқори грамматик савияда ҳам тайёрлаши керак эди. Шунда айримлар ҳазиллашиб «фалончи рус тилида эплаб салом бера олмайди: қандай қилиб Москвада диссертация ёқлаган экан-а. Э, қандингни ур-ей» дейишарди. Албатта, бу диссертантнинг айби эмас, беш йил она тилида институтда ўқиган аспирант бирданига қандай қилиб ҳам рус тилида диссертация ёза олсин.

Бугун мустақил давлатда яшаяпмиз. Ўзбек тили — давлат тили. Демак, қай тилда фикрласак, шу тилда ёзамиз. Шунинг учун диссертант бугун ишни таҳрир қилдиришдан, муҳаррирдан қутулди. Иш муҳаррир томонидан таҳрир қилинганда, биринчидан муаллифнинг услуби, унинг ўзига хос фикр тарзи йўқолиб қоларди. Иккинчидан, мазкур жараён диссертантнинг услубий саводини эгаллашдек бахтдан бенасиб этарди.

Диссертантнинг биринчи вазифаси қўйилган илмий масалани ҳал қилишдир, унинг баёний даражасини эмас. Шунинг учун ишни диссертант қандай ёза олса, уни ҳимояга шундайлигича тавсия қилмоғи керак. Бу ҳол унга кўп нарсани билиш, ўрганиш, эгаллашдек вазифаларни юклайди. Илм ўз-ўзини шакллантиришдан бошланади. Бўлажак олим ўз фикрини нафақат эркин, тушунарли ифодаламоғи, балки уни равон, равшан ҳолда қоғозга ҳам тушира билмоғи керак эмасми? Муҳаррирсиз иш битмайди, деган фикрга қўшилмайман. Ким аниқ фикрлай олса, у ўз фикрини аниқ ёзма баён ҳам қила олади. Республикамизда тафаккур эркинлиги қарор топаётир.

Ғайрат ЖАЛОЛОВ,
филология фанлари доктори, профессор:

— Юртимиз мустақил одимлаётганига ҳам тўрт йилдан ошди. Шу қисқа вақт ичида халқимиз маданий ҳаётида анчагина ўзгаришлар рўй берди. Уларнинг замирида инсоний қадриятларимиз ўз ўзанини топаётганлиги қувонарли ҳол. Маълумки, ҳар бир халқнинг нуфузи қай даражада эканлиги унинг маънавияти билан белгиланади. Маънавиятни сақлаш, бойитиб бориш, анъанавий маросим ва одатларни, бой оғзаки ижодни кўрсата билиш ҳар биримизнинг вазифамиз.

Халқ оғзаки ижоди асарларини ёшларимизга ўргатиш, ундаги ватанпарварлик, тўғрилик, чин сўзлик, меҳр-шафқат, эзгуликни тараннум этувчи ғояларни тарғиб этмоғимиз керак, деб ўйлайман.

Аҳмаджон РЎЗМЕТОВ,
педагогика фанлари номзоди, доцент:

— Маънавият ҳақида фикр юритилганда, хоҳлаймизми йўқми, мулоҳазаларимиз маданият ва санъат соҳасига ҳам тақалади. Чунки, улар оммага мафкуравий таъсир кўрсатиш воситаси, инсоннинг маънавий-маданий, етук шахс бўлиб камол топиши учун ҳал қилувчи омил ҳисобланади. Бизнингча, бугунги кунда мазкур соҳа давлатимизнинг ижтимоий-мафкуравий институтлари тизимидан ташқарида қолаётгандек туюлади.

Маданият ва санъат таълимидаги ўқитувчилик жуда масъул, нозик ва муҳим соҳа бўлгани учун у инсондан ўта зукколикни талаб этади. Афсуски, Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтининг баъзи профессор-ўқитувчиларида ҳаётнинг иқтисодий қийинчилигини рўкач қилиб, синов ва имтиҳонларда қатъиятсизлик, дарсларга қатнашмай, тайёргарлик кўрмай доимо ёмон ёки ўрта баҳода ўқиб юрган талабаларга яхши баҳо қўйиш, сиртқи бўлим талабаларига ҳар хил кўринишда имтиёзлар яратиб, уларни курсдан-курсга кўчириш ҳоллари учрамоқда. Бу даргоҳда ўқиб, уни бир амаллаб тугатган «юқори малакали мутахассис» қандай қилиб ўзидан ташқари бирор бир кишининг маънавий-маданий савиясини ошириши мумкин?! Тўғриси, бугунги кунда маданият ва санъат ўқув юртларида замон талабига ва бозор муносабатларига бевосита жавоб берадиган дарслик ва қўлланмалар ҳам жуда оз. Олимларимиз томонидан бир қатор дарсликлар яратилди. Бир қарашда бу китоблар рисоладагидек. Лекин жиддийроқ таҳлил қилсак, уларда эски тизим нафаси уриб турганини яққол кўрамиз. Шу сабабли катта миқдорда маблағ ва вақт кетса ҳам пойдевори пишиқ-пухта, миллийлаштирилган қўлланма ва дарсликлар яратиш давр эҳтиёжига айланмоқда.

Абдуҳалим ҲУКУМОВ,
фалсафа фанлари номзоди, доцент:

— Инсониятнинг кўп минг йиллик тарихи давомида жамиятнинг маънавий ҳаёти, кишиларнинг ақл-идроки, ахлоқи, санъати, маданияти, билимининг аҳамияти беқиёс. Маълум маънода инсонни барча бошқа жонзотлардан ажратиб турадиган нарса — бу унинг руҳияти, маънавий дунёсидир, десак муболаға бўлмайди.

Юксак маънавиятлилик белгиларидан бири ижтимоий, умумий манфаатлар билан шахсий, алоҳида манфаатларнинг муштараклигига эришишдир. Бунда уларнинг бири иккинчисини босиб кетиши эмас, балки уларнинг узвий уйғунлашувга интилиши, иккаласини ҳам ўз жойида, вақтида амалга оширишда, юзага чиқаришга ҳаракат қилишидадир. Шу маънода, Ж. Даламбер айтган қуйидаги сўзларнинг нақадар ҳақлигига имон келтирасан киши: «Ҳақиқий соф виждонли киши ўзидан оилани, оиладан — ватанни, ватандан — инсониятни устун қўймоғи керак».

Маънавият кишининг дунё тўғрисидаги барча билимларнинг йиғиндиси, унинг дунёқараши, ахлоқий, диний, эстетик, сиёсий, ҳуқуқий, бадиий қарашлари, тасаввурларининг ғоят сержило, мураккаб тажассумидир. Ҳар ҳолда юксак маънавият асосида, энг аввало, юксак билим ётади.

«Агар иқтисодий ўсиш, тараққиёт — жамиятимизнинг танаси бўлса, маънавият, маърифат ва сиёсий етуклик унинг руҳи, ақли ва жонидир», деган эди мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов Ўзбекистон Фанлар Академиясининг умумий йиғилишида.

Тараққиёт — бу қадим маънавиятнинг замона руҳини ҳисобга олган ҳолда ва талабларга мос равишда қайта уйғониши. Келинг, шундай экан, юқоридаги фикрлар асосида ёш давлатимизнинг ҳар томонлама тараққиёти учун биргаликда ҳаракат қилайлик.

Давра суҳбатини журналист Эркин ЭСИРГАДИЕВ ёзиб олди.

Халқаро ҳаёт

БОСНИЯНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

● САРАЕВО. Босния мусулмон ва хорватлар федерацияси парламенти Ҳасан Муратович раҳбарлигидаги мамлакат Вазирлар Маҳкамаси аъзоларини сайлади. Янги сайланган олтита вазирдан учтаси боснијалик мусулмон, иккитаси хорват ва биттаси серб миллатига мансубдир.

ҲИМОЯ ҚИЛИШ КУЧАЙТИРИЛДИ

● ДАККА. Бангладеш хавфсизлик кучлари мамлакатдаги чет эл ваколатхоналари ва уларнинг ходимлари уйини ҳимоя қилишни кучайтирди. Кейинги пайтларда мамлакатда кучайиб кетган тартибсизликлар вақтида жиноятчиларнинг Англия элчихонасига ҳужум қилгани сабабли ҳукумат ана шундай эҳтиёт чораларини кўришга мажбур бўлди.

ҲИНДИСТОНДА АВТОМОБИЛ ҲАЛОКАТИ

● ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг Орисса штатида рўй берган автомобил ҳалокати оқибатида 12 киши ҳалок бўлди, 15 нафари эса оғир жароҳатланди.

Маҳаллий полиция маҳкамасининг хабарига кўра, юк автомашинаси штатдаги кўмир конларидан бирининг ишчиларини олиб кетаётганда ағдарилиб кетиши натижасида мазкур фожеа рўй берган.

ФИЛИППИНДА ВАБО ТАРҚАЛДИ

● МАНИЛА. Филиппинда тарқалган вабо эпидемияси оқибатида 35 нафар бола ҳаётдан бевақт кўз юмди.

Мамлакат Соғлиқни сақлаш вазирлиги маълумотига кўра, касаллик ифлос ичимлик суви орқали тарқалган. Айни вақтда эпидемия марказида малакали мутахассислар гуруҳи ва қутқарув бригадаси ишламоқда.

ПОКИСТОН — ҲИНДИСТОН: ИШОНЧСИЗЛИК

● ИСЛОМОБОД. Ҳиндистон Покистон билан икки томонлама муаммоларни сиёсий йўл билан ҳал қилишга ишончини йўқотмоқда, шу сабабли бу мамлакат ялпи қуролланишга ҳаракат қилаётир, деди Покистон ташқи ишлар вазири Асиф Аҳмад Али.

Ўз навбатида Ҳиндистон ташқи сиёсат маҳкамасининг расмий вакили журналистлар билан учрашиб, Ҳиндистон ҳудудий хавфсизлик ва тинчликка ҳеч қандай таҳдид солмайди, деб айтди.

ДЕПУТАТЛАР ҚАМОҚҚА ОЛИНДИ

● СЕУЛ. Корея Республикаси Миллий Мажлисининг уч нафар депутати қамоққа олинди. Улар 1980 йил Кванжу шаҳридаги тинч намойишни бостиришда иштирок этганликда айбланмоқда. Ўшанда полициячилар шаҳар кўчаларига демократик талаблар билан чиққан намойишчиларни қатағон қилган эди. Расмий маълумотларга кўра, ушбу тўқнашувда қурбонлар сони 200 нафардан кўпроқ бўлган. Бироқ, шаҳар аҳолиси аслида 3 мингга яқин киши ҳалок бўлганини таъкидлашмоқда.

ЮЗЛАБ КИШИ ҲАЛОК БЎЛДИ

● КОЛОМБО. Шри Ланканинг Коломбо шаҳрида икки марта кучли бомба портлатилиши натижасида юзлаб кишилар ҳалок бўлди. Ҳукумат ҳуқуқ-тартибот органлари вакилларининг таъкидлашича, портлаш «Тамил илама» — «Озодлик йўлбарслари» қуролли ташкилоти жангарилари томонидан содир этилган.

ФАВҚУЛОДДА ҲОЛАТ УЗАЙТИРИЛДИ

● БОГОТО. Колумбия президенти Эрнесто Сампера Фармони билан мамлакатда ҳукм сураётган фавқулодда ҳолат яна 90 кунга узайтирилди, деб маълум қилди Президентнинг матбуот маркази. Ушбу фармоннинг эълон қилинишига кейинги вақтда мамлакатда сиёсий вазиятнинг кескинлашиб кетгани сабаб қилиб кўрсатилмоқда. Чунки, мухолиф партиялар раҳбарлари ва Президентнинг баъзи сафдошлари уни порахўрликка алоқадор, деб гумон қилмоқдалар.

● Тадбиркорлик

«ҚЎШТЕПА»НИНГ ҚЎШ ТАРМОҒИ

«Қўштепа»да хўжалик раҳбари алмашди. Унинг янги директори Абдураҳмон ҳожи Ерматов ишчилар тили билан айтганда анча уддабурон чиқиб қолди. Чунки, у хўжаликни сердаромад соҳага айлантиришни кўпдан буён ўйлаб юрарди. Янги вазифа унинг кўнглидаги эзгу ишларини амалга оширишда айни муддао бўлди.

— Қимирлаган — қир ошар, дейди доно халқимиз. «Қўштепа» далаларида асалари боқишни кўпдан ўйлаб юрардим. Шунинг учун ўтган йили ёрдамчи хўжаликда янги бир тармоқ сифатида 200 қути асалари келтириб боқа бошладик, — дейди биз билан суҳбатда Абдураҳмон ака. — Бу ишимизнинг ўзидан хўжалик 100 минг сўм соф фойда кўрди. Келажакда асалари қутилари сонини 300 тага етказмоқчимиз. Унда даромадимиз яна ҳам ошади.

Бундан ташқари хўжалигимизнинг товуқчилик фермасига асос солдик. Ҳозирда унда 4 мингта товуқ боқилмоқда ва улардан кунига 2000 донадан тухум олинаяпти. Энди паррандачилик фермамизни кенгайтириб, кундалик олинадиган тухумлар сонини 3 минг донага етказмоқчимиз. Дастлабки ҳисоб-китобни чамалаб чиқсак йилига паррандачиликнинг ўзидан ярим миллион сўм фойда оларканмиз. Паррандачиликни етти хазинанинг бири деганлари шу-да.

Яна 2 гектар ерда балиқчилик хўжалиги ҳам ташкил этдик. Биз илк бор ўз балиқларимизни фарғоналик темирйўлчиларга келтириб, арзон нархда сотамиз. Балиқ савдосидан 100 минг сўм соф фойда кўришни мўлжаллаяпмиз...

Хўжалик ишлари тадбиркор раҳбарнинг омилкорлиги билан ривожланиб кетди. Айни кунларда бу ерда шаҳарлик темирйўлчиларнинг қишки эҳтиёжи учун 200 тонна сабзи ва 100 тонна пиёз ғамлаб қўйилган. Тадбиркорлик давр талаби. Ундан кўпчилик манфаат кўради... кейин эса бошқалар... «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик компаниясининг Фарғона бўлимига қарашли «Қўштепа» ёрдамчи хўжалиги темирйўлчиларнинг дастурхонини ёзу-қишин сут-қатиқ, гўштга тўкин қилган бўлса, эндиликда тухуму балиққа, асалга тўлдиради. Бу харидоргир неъматлар доимо арзон нархларда уларга етказиб берилаяпти. Бу ҳозирги иқтисодий ўтиш давридаги чинакам ижтимоий ҳимоя ҳамдир.

Адҳам ДАМИНОВ.

1996 йил — Амир Темур йили

СОҲИБҚИРОН ЁҚҚАН МАШЪАЛА

Амир Темур ҳукмронлигида Буюк Турон заминида бошланган Уйғониш давридан айрим лавҳалар

Самарқанд кўҳна Шарқнинг гўзал, обод шаҳрига айланиши улуғ бобокалонимиз соҳибқирон Амир Темурнинг муборак номлари, давлатчилик сиёсати билан чамбарчас боғлиқдир. [illegible] 1220 йилда мўғуллар уни шу даражада шафқатсизлик билан вайрон қилдиларки, қайта тиклашнинг иложи бўлмади, у абадий харобага айланиб қолаверди.

[illegible]

[illegible] бўларди. Ўз даврининг моҳир хаттотлари Амир Темур ва бошқа темурий шаҳзодаларнинг шахсий кутубхоналари учун «Қуръони карим», «Ҳадислар» ва бошқа диний асарларни, Фирдавсийнинг «Шоҳномаси»ни, Низомийнинг «Хамса»сини ҳамда Шарқнинг бошқа нодир асарларини алоҳида меҳр-муҳаббат билан ёзиб чиққанлар. Бу асарлар ёзилган Самарқанд қоғозининг чеккалари олтин суви ҳамда ҳаворанг буёқлар билан безатилган. Тайёр бўлган қўлёзмаларни муқоваловчилар олтин сувида ўймакор нақшлар билан зийнатланган чарм ва картон муқовалар билан қоплаганлар. Тайёр бўлган китоблар ёзувию саҳифалари, нақшлари ва муқовалари билан барчани ҳақли равишда ҳайратга солгандир. Бизнинг давримизгача сақланиб қолган кўпгина асарлар бугунги кунда жаҳон кутубхоналарининг энг бебаҳо бойлиги ҳисобланади. Узининг бир неча минг йиллик анъаналарига эга бўлган Самарқанд кулолчилик санъати Амир Темур даврига келиб янги поғоналарга кўтарилди. Шарқ ва Ғарбни боғлаб турган Буюк Ипак йўлига соҳибқирон томонидан катта ғамхўрлик қилиниши халқаро маданий алоқаларни янада кучайтирди.

Санъатнинг кўпгина соҳаларида довруғ таратган самарақандлик усталар кандакорлик ва металлга бадиий ишлов бериш санъатида ҳам моҳирлик қилдилар. Кандакорлик ва металл қуювчилар заргарона моҳирлик билан олтин, кумуш қоришмасидан бетакрор санъат асарлари яратганлар. Афсуслар бўлсинки, бу қимматбаҳо буюмларнинг кўпчилиги бизнинг кунларгача етиб келмаган, чеккаларга олиб кетилган ёки эритилиб бошқа мақсадларда ишлатилгандир. Тарихий манбаларда айтилишича, Самарқаддаги Амир Темур жоме масжидининг дарвозаси 7 хил металл қоришмасидан қуйилган ва сиртига ажойиб нақшлар чизилган. Бу ноёб санъат асарини Эрон шоҳи Нодиршоҳ ўз юртига олиб кетиб, маълум вақтдан сўнг яна жойига келтириб қўйган эди. Аммо, XVIII асрга келиб бу ажойиб дарвоза эритилиб, ундан тангалар ясалган.

Самарқандга ташриф буюрган испан элчиси, сайёҳи ва тарихчиси Клавихо Амир Темурнинг Конигилда уюштирилган сайилларида қатнашаркан, бу ерда кўрган-кечирганларини завқ билан ёзиб қолдирган. Унинг хотираларида бизни қизиқтирадиган санъат ҳа- [illegible] Испан тарихчиси ўз кундаликларида Амир Темур учун Конигилда тикланган чодир устида кумушдан ясалган, олтин билан қопланган ва қанотларини ёзиб учишга шайланган бургуту лочинларнинг ҳайкалчаларини кўрганлигини ёзган. У яна бир бошқа чодир устида одамнинг қаддича келадиган олтиндан ясалган дарахт кўрганлигини айтади. Дарахтнинг нафис шохлари ва барглари ҳам бўлиб, мевалари ўрнига қимматбаҳо тошлар ўрнатилган экан. Шохларида нозик қушчалар ўтиришиб, оғизларида олмос тошларни ушлаб туришарди. Ўз-ўзидан маълумки, металлдан бундай нозик санъат асарини яратиш учун катта истеъдод талаб этилган. Клавихо Амир Темур уюштирган базмларда қатнашаркан, олтин, кумушдан ясалган, сиртига нақшлар чизилиб қимматбаҳо тошчалар қадалган курсилар, хонтахталар, коса, пиёла, кўза ва чой идишларни кўрганлигини ёзиб қолдирган. Амир Темурнинг ўзи ва лашкарлари учун ясаттириган қурол-яроқлари бетакрор базаклари билан ажнабий саркардаларини ҳам ҳайратга солганлигини айтсак самарқандлик кандакор ва усталарнинг маҳоратларини англаб етишимиз осон бўлади.

Самарқандда Амир Темурнинг фармони билан бунёд қилинган обидаларга разм солсангиз, уларни қуришда ҳадсиз-ҳисобсиз мармар, гранит ҳамда оҳактошлар ишлатилганлигини сезасиз. Бу тошларни моҳир тоштарошлар силлиқлаганлар, безаганлар ва сиртига ҳар хил ёзувлар битганлар. Тоштарош усталарнинг ажойиб санъатларини ўзида сақлаб қолган яна бир ёдгорлик бу — темурийлар давридан қолган қабртошлардир. Бу ноёб санъат асарлари бугунги кунда самарқандда яхши сақланмоқда.

Ҳозир Темур бобомиздан қолган обод юрт ўз қадриятларини англаб, янада кўркамлашмоқда. Аждодлар руҳини, уларнинг савоб ишларини ёдлаб ёруғ келажакка, абадиятга юз тутмоқда. Соҳибқирон ўз кундаликларида «Мен истардимки, бир гўзал париваш бошида тилла солинган патнис билан Қобулдан Дамашққача йўлда ҳеч қандай зиён-заҳмат кўрмай етиб келсин» деб ёзиб қолдирганди. Темур даврида Марказий Осиё мамлакатларини бирлаштирган Буюк Ипак йўли ана шундай тинч-хотиржам, осойишта эди. Бу тинчлик, осойишталик бугунги дориломон кунларимизда ҳам энг азиз неъмат бўлиб қолаётгани қалбимизни фахр-ифтихор туйғуларига тўлдиради.

1996 йил — Амир Темур йили деб эълон қилиниши муносабати билан ҳозир бу муаззам шаҳарда кенг кўламдаги ободончилик ишлари бошлаб юборилди. Соҳибқирон юбилейи нишонланадиган кунгача 40 дан зиёд мадраса ва зиёратгоҳлар қайта таъмирланиши кўзда тутилди. Бунинг учун республика ҳукумати керакли маблағларни ажратди. Самарқандлик ва республикамизнинг бошқа шаҳар, вилоятларидаги энг моҳир қурувчи, кошинкор-наққошлари, мусаввирларини ана шу ғоят кенг кўламли ишга жалб этиш мўлжалланмоқда. Ҳозир Гўри Амир мақбарасига туташ Руҳобод обидаси атрофи ободонлаштирилиб, кенгайтирилмоқда. Темур зиёратгоҳига олиб борувчи йўл бошидаги «Табассум» ресторани кўчирилиб, ўрнига хиёбон бунёд этилади. Шу ернинг ўзида соҳибқироннинг улуғвор ҳайкали ўрнатилади.

Қисқаси, қиланадиган ишлар кўп. Зотан, улуғ бобомиз руҳи, шоншавкати ҳар қанча эъзозга лойиқ. Биз кейинги мақоламизда шу йўналишда амалга оширилаётган ишлар ҳақида батафсил ҳикоя қиламиз.

Амриддин БЕРДИМУРОДОВ,
ЎзФА археология институтининг катта илмий ходими.
Зоҳир ТЎРАҚУЛОВ,
«Адолат»нинг ўз мухбири.

Қонун — барчага баробар

АЁЛ ЖИНОЯТ ҚИЛСА...

[illegible]

...ни ташвишга солмай қўймайди, албатта...

— Аёл зоти — мўътабар зот. Уларга табиат ҳаётимизнинг давомчилари бўлмиш фарзандларимизни дунёга келтириш, жон ато этиш бахтини юклаган. Шу боис ҳам «аёл» сўзи ҳамиша мағрур жаранглайди. Лекин, минг таассуфлар бўлсинким, сиз айтганингиздек, баъзи аёллар томонидан жамиятимиз ҳуқуқ нормаларининг қўпол равишда бузилиши бу нафақат сизу мен, балки бутун жамоатчиликни, халқимизни ташвишга соладиган ҳолдир.

Аёллар томонидан содир этилаётган айрим жиноятларнинг оғирлиги, тубанлиги ҳам кишини ўйлантирмай қўймайди. Қуйидаги фактларга аҳамият беринг: 1995 йил 25 март куни Хонобод шаҳар Хонобод кўча, 124 -уйнинг 51-хонасида истиқомат қилувчи Равшан исмли йигит номаълум шахслар томонидан ўз уйи ёнида ўлдириб кетилганлиги аниқланди. Орадан бир-неча кун ўтгач, бу қабиҳ жиноят унинг хотини Мукаррам Ҳайдарова томонидан содир этилганлиги маълум бўлди. Хотини оилавий жанжал устида эрини бошига темир билан уриб ўлдирган ва мурдани бир кун уйида сақлаб, сўнг кўчага олиб чиқиб ташлаган...

Ёки мана бу нарсага аҳамият беринг. Қўрғонтепа туманидаги «Қўрғонтепа» жамоа хўжалигида истиқомат қилувчи Ойгул Юсупова ва Гули Юсуповалар 1995 йилнинг 25 ноябрь куни тап тортмай шу хўжалик ишчиси Маҳмуд Худойбердиевнинг ғунажинини ҳовлисидан бойлоғлик жойидан олиб чиқиб кетиб, қассобга сўйдириб юборганлар ва 3800 сўм пулини олганлар. Бу аёлларнинг бири 26 ёшда бўлса, иккинчиси энди 21 га кирган.

Яна бир мисол: Андижон шаҳар, Маданият кўчаси, 24-уйда яшовчи Мақсудахон Йўлдошева [illegible] ...да яшовчи Фарида Ҳожиевадан сотиб олганлиги аниқланди. Ҳозир иккала аёл ҳам жиноий жавобгарликка тортилганлар.

— Бизга етиб келган хабарларга кўра, баъзи аёллар кўшмачиликни ўзларига касб қилиб олган эмишлар...

— Бу бор гап. Ўтган йил давомида баъзи бир енгилтак аёллар «холис хизмат» кўрсатишлари учун ўз уйларида шарт-шароит яратиб берган хонадон эгаларидан бир нечтаси қўлга олиниб, уларнинг устидан жиноий иш қўзғатилди. Ҳозир бу борада ахлоқ милицияси ҳам таъсирли чора-тадбирларни ишлаб чиқмоқда.

Жойларда хотин-қизлар комитетилари ниҳоятда бўш ишлаётганлиги мана шу каби жиноятларнинг келиб чиқишига йўл очиб беряпти. Баъзи ёш қизлар уйларидан чиқиб кетиб, дарбадар ҳаёт кечиришга ўрганиб қолмоқдалар. Бошқармамизга қарашли болаларни қабул қилиш ва тақсимлаш муассасасига ўтган йили келтирилган 170 нафар ўсмирдан 67 нафари қизлар эканлигини нима билан изоҳлаш мумкин? Минг афсуслар бўлсинки, кўпгина ҳоларда қизларнинг уйдан бош олиб чиқиб кетишлари ота-оналарни ҳам ташвишлантирмай қўйди. Бу «касаллик» нинг дарҳол олди олинмаса, у газак отиб кетиши турган гап.

Биз янги даврга, бозор иқтисодиёти муҳитига кириб келаяпмиз. Лекин бу — тарбия, айниқса ёш аёллар, хотин-қизлар тарбияси охирги ўринга суриб қўйилса ҳам бўлаверади, дегани эмас. Асло! Биз Ўзбекистонимизнинг аёллари, насл-насабимизни давом эттирувчи хотин-қизларимизнинг ҳамиша маънан пок, иффатли, одобли бўлиб қолишини истаймиз.

Суҳбатдош Республика Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази ходими, милиция катта лейтенанти Шуҳрат РЎЗИЕВ.

КИМНИ АЛДАДИНГИЗ, РАИС БОВА?

Навоий туманидаги Навоий номли жамоа хўжалигида 256 гектар майдонга кузги дон экилиши режалаштирилган эди. Хўжалик раҳбари Омонулла Уроқов кузда ўз хўжалигида ғалла экиш тугалланганлиги ҳақида туман агрохизмат уюшмасига тантанали равишда маълумот берди. Кўп ўтмай, туман прокуратураси ходимлари хўжаликларда кузги дон экинлари экилган майдонларни ўлчаш ҳамда ердан унумли фойдаланишга оид қонунлар ижросини умумий назорат тартибида ўрганиб чиқдилар. Буни қарангки, мазкур хўжаликда 163 гектар майдонга умуман ғалла экилмагани маълум бўлди.

Мазкур хўжалик ҳудудида жойлашган деҳқон фермер хўжаликлари эса 104 ўрнига 41,5 майдонга ғалла экканлар, холос. Агар уларни ҳам қўшиб ҳисоблайдиган бўлсак, хўжаликда жами 225,5 гектар майдонга ғалла экилмаган. Хўжалик раҳбари сохта маълумот билан ўзгани эмас, ўзини, хўжалик меҳнат аҳлини алдаганлигини наҳотки билмаган бўлса?

«Олтин водий» фермер хўжалигида 32 гектарга, «Фарҳод» деҳқон фермер хўжалигида эса 34,5 гектар майдонга кузги ғалла экишни «унутиб» қўйганлар. Худди шунингдек, туманнинг «Жалоир» жамоа хўжалигидаги «Хайрия» деҳқон фермер хўжалиги раҳбари Н. Тошев ҳам экилмаган майдонларга «экилди», деб ёлғон маълумот берган.

Туман прокуратураси ходимлари юқорида номлари зикр этилган раҳбарларга ёлғоннинг умри қисқа бўлишини эслатиб қўйишди. Ўзбекистон Республикаси маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги Мажмуанинг 15-моддаси, 1 қисми билан уларни маъмурий жавобгарликка тортиш юзасидан иш қўзғатилди.

Неъмат МАНСУРОВ,
Навоий вилояти, Навоий район прокурори.

Ойнаи жаҳонда

5 — 12 февраль

ДУШАНБА, 5

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ҳафтанома».
8.00 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 16-қисм.
9.15 «Италия таассуротлари». 2-кўрсатув.
9.40 «Али — кичкина». Андижон вилоят «Лола» қўғирчоқ театрининг спектакли.
10.15 «Ассалом, япон тили!»
10.55 «Умр мазмуни». Шифокор Нормурод Жабушев ҳақида телеочерк.
11.10 «Дарахтлар катта эди». Бадиий фильм.
12.40 — 13.15 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
Публицистик кўрсатувлар дастури:
18.10 «Мустақиллик одимлари».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 Биржа ва банк хабарлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар
20.55 «Етти иқлим ҳукмдори». Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига.
21.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 17-қисм.
22.10 «Етти иқлим ҳукмдори» туркум кўрсатувининг давоми.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.20 Миразиз Муҳамедов куйлайди.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.45 «Палитра».
19.10 ТВ II намойиш этади.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Мўъжиза» (Дэвид Копперфильд).
20.15 «Мусиқий йўлка».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Курьер».
21.15 «... яна об-ҳаво ҳақида».
21.25 ТВ II намойиш этади.
21.40 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.50 — 23.50 «Спорт-қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Муз узра нақшлар», «Олатов гулдастаси». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси 18.20 — 21.40

*

Россия давлат телевидениеси 21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Дунган тўйлари». Телефильм.

IV

17.05 «Кўзмунчоқ». Болалар учун кўрсатув.
17.40 «Уста». Г. Брим.
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Ҳар соҳадан бир шингил».
20.15 «Туризм-ревю».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Офарин-96». Фестиваль кундалиги.
21.15 «Юлдузлар ёғдуси».
21.45 «Спорт-тайм».
22.15 — 23.20 «Театр саҳналарида».

ҚозТД

7.55 «Ҳафтанома». Ахборот кўрсатуви. 8.55 «Сўқирлар». М. Авезов номидаги театр спектакли. 9.50 Жамбул таваллудининг 150 йиллигига бағишланган адабий кўрсатув. 10.25 Халқ куйларидан концерт.

***

17.05 «Соҳибжамол». Телесериал. 17.55 Мультфильм. 18.00 «Гутен абенд!». Немис таҳририяти кўрсатуви. 18.25 «Оқ Ўрда». 19.00 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 21.05 Мусиқий клип-совға. 21.15 «Ҳақиқат ва афсона». 21.35 «Эн-шашу». 22.00 «Ортеке». Дам олиш дастури. 22.35 Мусиқий клип-совға.

СЕШАНБА, 6

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 17-қисм.
9.10 «Ёшлик» студияси. «Онамнинг ўгитлари».
9.40 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Академик Пугаченкова».
10.00 «Кичкинтой»га хат келди.
Ўқув машғулотлари:
10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.
11.00 Немис тили.
11.30 Ўзбекистон тарихи.

*

12.00 — 14.00 «Бешинчи довон». Видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қувноқлар даврасида».
18.35 Футбол шарҳи.
18.55 «Бугунги Европа». Публицистик кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Қимматли қоғозлар бозори». «Файз» ҳиссадорлик жамияти иш тажрибасидан.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Адашлар». Кинокўрсатув.
21.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 18-қисм.
22.15 «Мактуб — кўнгил ойнаси».
23.05 «Эстрада тароналари». Бахтиёр Султонов куйлайди.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 00.25 «Олам ва одам». Маърифий кўрсатув.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.25 ТВ II намойиш этади.
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Бизнес- уик».
20.05 «Мусиқий йўлка».
20.15 «АРТ — журнал».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Видеогид».
21.15 Эълонлар.
21.20 «Кинонигоҳ».
23.00 — 24.00 «Спорт-қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Эртак учун раҳмат», «Медео рицарлари». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси 7.30 — 9.00

***

18.20 — 21.40

*

Россия давлат телевидениеси 21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

IV

17.05 «Ён қўшним, жон қўшним».
17.45 «Лагич». Телефильм.

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Уорлднет» телекомпаниясининг янгиликлари.
21.10 «Офарин-96». Фестиваль кундалиги.
21.25 «Соккер-клуб». Футбол шарҳи.
22.25 Эълонлар.
22.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.20 — 00.10 «Кинематограф».

ҚозТД

8.40 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 9.10 «Ортеке». Дам олиш дастури. 9.45 «Қайран она». Бадиий фильм.

***

17.05 «Бирлик бор ерда». 17.30 Мультфильм. 17.40 Оқин Қувониш Тўлеметов. 18.10 Жамбул таваллудининг 150 йиллигига. Концерт. 1-бўлим. 19.00 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 21.35 «Энкумар». Фильм-концерт. 21.50 «Қум соат». Спорт янгиликлари. 22.00 «45 дақиқа». 22.45 «Ҳуқуқ-тартибот».

ЧОРШАНБА, 7

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 18-қисм.
9.15 «Адашлар». Кинокўрсатув.
9.50 «Булоқлар кўз очганда». Шовот дон маҳсулотлари комбинатидан репортаж.
10.20 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Нишона».
Ўқув машғулотлари:
10.30 Табиат.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 Зоология.

*

12.00 «Куйла, дилкаш дуторим». Мусиқий дастур.
12.30 «Бола бошидан...» Болаларга иқтисодий билим элементларини сингдириш.
13.10 — 15.10 «Ёшлик» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Гулғунчалар». Кичкинтойлар учун концерт.
18.30 Спорт хабарномаси.
18.45 «Ўзингни эр билсанг...» Муаллифлик кўрсатуви.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Иқтисодиёт чорраҳаларида». Тележурнал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Ҳаёт синовлари». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
21.35 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 19-қисм.
22.15 «Зебо». Қизлар тележурнали.
22.55 Мумтоз куйлардан концерт.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 01.10 Алишер Навоий. «Лайли ва Мажнун». Видеофильм. 1-қисм.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.30 ТВ II намойиш этади.
18.40 «Кулгига нима етсин».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Компьютер — Осиё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Ҳайвонот оламининг сирлари».
21.45 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.05 «Санта-Барбара». Телевизон бадиий фильм.
22.55 — 23.55 «Спорт-қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Билдирсой», «Ойдарани тарк этувчилар». Телефильмлар.

Россия жамоат телевидениеси 7.30 — 9.00

***

18.20 — 21.40

Россия давлат телевидениеси 21.40 — 23.20

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Театр учрашувлари». Горький номидаги Фарғона вилоят театри.

IV

17.00 «Соҳибжамол Ойсулув ҳақида ривоят». Бадиий фильм.
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Тошкент оқшомида».
21.00 «Офарин-96». Фестиваль кундалиги.
21.15 «Рангинкамон» (тожик тилида).
21.55 Эълонлар.
22.00 «Ўзбекистон: ҳамкорлик йўлидан».
22.40 — 23.20 «Интердиалог».

ҚозТД

8.40 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 9.10 «Қум соат». Спорт янгиликлари. 9.20 «45 дақиқа». 10.20 «Вориснинг мурод-мақсади». Бадиий фильм.

***

17.05 «Соҳибжамол». Телесериал. 17.55 Жамбул таваллудининг 150 йиллигига. Концерт. 2-бўлим. 18.40 «Минус» дастури. 19.00 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 21.05 Адабий телеальманах. 21.35 «Розанинг ҳалокати». Фильм-балет. 22.00 «Чорраҳа». Телесериал. 5-серия. 22.45 «Ҳуқуқ-тартибот».

ПАЙШАНБА, 8

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 19-қисм.
9.10 «Зебо». Қизлар тележурнали.
9.50 «Ҳаёт мазмуни». Кинодастур.
Ўқув машғулотлари:
10.30 Давлат ва ҳуқуқ асослари.
11.00 «Сиҳат-саломатлик» почтасидан.
11.30 Умумий биология.

*

12.00 Алишер Навоий. «Лайли ва Мажнун». Видеофильм. 1-қисм.
13.20 — 15.20 «Маърифат» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Тилга эътибор...».
18.45 «Пул қадри». Телеклуб.
19.05 «Олимп сари». Спорт кўрсатуви.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Юзма-юз». «Банк ахбороти» ва «Банковские ведомости» газетасининг бош муҳаррири Равшан Охунов билан мулоқот.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Шаҳар бедарвоза эмас...» Публицистик кўрсатув.
21.35 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 20-қисм.
22.20 Ҳофизлар хониш қилганда.
23.05 «Ўзбектелефильм» кўрсатади: «Нафосатга бахшида умр».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 01.05 Алишер Навоий. «Лайли ва Мажнун». Видеофильм. 2-қисм.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Мультфейерверк».
18.35 «Тропиканка». Телесериал (Бразилия).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Автосалон».
20.10 «Хай Фай» («Юқори сифат»).
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Сизнинг услуб».
21.10 «Жаҳон киноси юлдузлари».
21.35 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.35 — 00.35 «Спорт-қитъаси».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Емирилиш». Телефильм.

Россия жамоат телевидениеси 7.30 — 9.00

***

18.20 — 21.40

*

Россия давлат телевидениеси 21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Балерина Насиба Алимова». Телефильм.

IV

17.05 «Бу бўстон аро...»
17.35 «Мусиқий саёҳат».

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.50 «Армудлар». Телефильм.
21.00 «Офарин-96». Фестиваль кундалиги.
21.15 «Оқ соя».
21.45 Эълонлар.
21.50 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
22.50 — 00.20 «Кинематограф».

ҚозТД

8.40 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 9.10 Жамбул таваллудининг 150 йиллигига. 10.15 «Енлик ва Кебек». Бадиий фильм. 1-серия.

***

17.05 «Тенгиз уфқлари». 17.30 «Коре сарам». Корейс таҳририяти кўрсатуви. 18.00 «Чеҳралар». 18.25 «Оқ Ўрда». 19.00 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 21.00 «Глобус». 21.20 «Жамбул ва мусиқа». Оқин таваллудининг 150 йиллигига. 21.50 «Қум соат». Спорт янгиликлари. 22.00 «45 дақиқа». 22.45 «Ҳуқуқ-тартибот». 23.20 «Мальборо-мотор». Теле-шоу.

ЖУМА, 9

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 20-қисм.
9.15 «Экология ва саломатлик». «ЭКО-САН» аҳоли саломатлигини сақлаш йўлида.
9.35 «Талабалар саҳнасида». Тошкент Давлат маданият техникуми битирувчилари ижоди.
Ўқув машғулотлари:
10.30 Физика.
11.00 Немис тили.
11.30 Математика.

*

12.00 «Жаннат — оналар оёғин остидадур...» Публицистик кўрсатув.
12.30 «Соғлом авлод учун». Боғчаларда жисмоний тарбия.
12.50 — 14.05 Алишер Навоий. «Лайли ва Мажнун». Видеофильм. 2-қисм.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
«Навоийхонлик». Видеоканал:
18.10 «Айладим ул мамлакатни яккалам...»
18.35 «Эл аро машҳурдир...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Кўнглум ичра...»
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Нигоҳининг маъноси нодир».
21.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 21-қисм.
22.10 «Одамий эрсанг...»
22.25 «Назм ва наво».
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.50 — 01.15 Алишер Навоий. «Лайли ва Мажнун». Видеофильм. 3-қисм.

II

18.00 Янгиликлар.
18.10 Эълонлар.
18.15 Ривоят».
18.20 «Офарин».
19.00 «RAKS» қўшиқлари.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 Репортаж.
20.10 «Эртага — шанба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Мафтункор чеҳралар».
21.20 «Таманно».
21.30 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.10 — 23.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 Эълонлар.
18.00 «Оқсоқоллар». Телефильм.

*

Россия жамоат телевидениеси 7.30 — 9.00

***

18.20 — 21.40

*

Россия давлат телевидениеси 21.40 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 Янгиликлар.
23.30 — 24.00 «Қаҳрамон Дадаев». Фильм-концерт.

IV

17.05 «Ўз ҳақингда сўзлаб бер».
17.35 «Жонажон ўлкам», «Унутилмас қўшиқлар». Телефильмлар.

*

18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.

*

19.40 «Мультикарусель».
19.55 Эълонлар.
20.00 «Навигаторнинг парвози». Бадиий фильм.
21.25 «Бизнес-академия».
21.50 Эълонлар.
21.55 «02» тўлқинида».
22.20 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
22.50 — 23.25 «Балет — муҳаббатим менинг». Бернора Қориева (такрор.).

ҚозТД

8.40 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 9.10 «Қум соат». Спорт янгиликлари. 9.20 «45 дақиқа» 10.05 «Енлик ва Кебек». Бадиий фильм. 2-серия.

***

17.00 «Соҳибжамол». Телесериал. 17.50 Оқшом тароналари. 18.00 «Гутен абенд!». Немис таҳририяти кўрсатуви. 18.35 «Қонун ва биз». 19.00 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 21.00 «Миллион» дастури. 21.30 «Олтин дала». Телеомад. 22.50 «Ҳуқуқ-тартибот».

ШАНБА, 10

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 21-қисм.
9.10 «Меҳр». Маннон Уйғур номидаги Санъат институти битирувчиларининг учрашуви.
10.00 «Замон».
10.15 «Назм ва наво».
11.15 Эртаклар — яхшиликка етаклар. «Бой ва афанди».
11.55 Алишер Навоий. «Лайли ва Мажнун». Видеофильм. 3-қисм.
13.20 — 15.20 «Маънавият» видеоканали.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Компьютер-шоу». Телетанлов.
18.45 «Санъат ғунчалари».
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Оқшом эртаклари.
20.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Бу ажиб дунё».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Ўзбекистон — Ватаним маним».
21.25 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 22-қисм.
22.05 «Ташаббус — 95». Республика тадбиркорларининг кўрик-танлови.
22.50 «Тунги ёғду». Дам олиш кинодастури.

II

9.00 «Мультфейерверк».
9.20 «Автосалон».
9.40 «Хай Фай» («Юқори сифат»).
9.55 «Сизнинг услуб».
10.10 «Жаҳон киноси юлдузлари».
10.35 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар».
10.55 «Кинонигоҳ».
12.35 — 13.35 «Спорт-қитъаси».

***

18.00 «Совға».
18.30 Эълонлар.
18.35 «Олам». Маърифий кўрсатув.
19.20 «Оҳанглар оғушида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Эълонлар.
19.50 «Ишингиз бароридан келсин!»
20.05 «Имкон чўққилари».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эълонлар.
20.55 «Кўнгил». Дилшод Шамснинг муаллифлик кўрсатуви.
21.30 Видео янгиликлари.
21.55 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
22.15 — 23.55 Видео — «О».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Йилқичилар». Телефильм.

Россия жамоат телевидениеси 18.20 — 21.40

Россия давлат телевидениеси 21.40 — 23.20

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.45 «Жонли сайёра».

IV

10.00 Болалар учун фильм. «Пеппи узун пайпоқ».
11.05 Эълонлар.
11.10 «Умид» (уйғур тилида).
11.50 «Дидар» (қозоқ тилида).
12.30 — 13.10 «Мўъжизалар оламига саёҳат». Қўғирчоқ театрининг ижодий жамоаси билан учрашув.

***

17.05 «Камин олдидаги суҳбат».
17.35 «Ракс — дўстлик элчиси».
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун дастур.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
20.55 «Телеташриф».
21.10 «Бугунги Европа».
21.30 «Бу ажиб дунё».
21.50 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
22.10 «Олам ва одам».
22.45 — 23.25 «Монитор-»Осиё».

ҚозТД

7.55 «Дадил ва хушрўй кимсалар». Телесериал. 8.25 Мультфильм. 8.35 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Сеҳрли олма». Бадиий фильм. 10.05 Қозоғистон телевидениеси хазинасидан. Медеода бўлиб ўтган концерт дастури. 11.00 «Курд ўғли». Бадиий фильм. 1-серия. 12.20 Спорт кўрсатуви. 12.40 «Курд ўғли». Бадиий фильм. 2-серия. 14.10 «Қозоқтелефильм» намойиш этади: «Бахтиёр оила». 15.00 «Бағдар» студияси намойиш этади: «Жаҳон университети-95» маликаси. 16.00 «Мальборо-мотор». Теле-шоу. 16.20 «Тоғлик». Телесериал. 20-серия. 17.15 «НР» иши». 17.40 «Шундай одам бор». Марат Варманкулов. Ж. Ахметованинг муаллифлик кўрсатуви. 18.30 «Ютуқ» салони. 18.50 Мусиқий клип-совға. 19.00 Парламент бир ҳафта ичида. 21.05 Нуржамол Усенбоева куйлайди. 21.40 «Қум соат». Спорт янгиликлари. 21.50 «Бовуржон-шоу». 1-бўлим. 23.20 Мусиқий саёҳат.

ЯКШАНБА, 11

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
7.30 «Ахборот».
7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

*

8.30 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 22-қисм.
9.10 «Анъаналар... Оҳанглар... Ашулалар...» Ёшлар камолотида анъанавий ижрочилик санъатининг роли.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
12.30 «Компьютер-шоу».
13.15 «Ташриф». Дам олиш дастури.
13.45 — 15.45 «Болалигим — пошшолигим». Кичкинтойлар учун видеоканал.

***

17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Хўтикнинг хомушлик касаллигига чалингани ҳақида». Мультфильм.
18.10 Мактаб ўқувчилари учун. «Уйла! Изла! Топ!»
19.05 «Ойнаи жаҳонда...»
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Италия таассуротлари». 3-кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Якшанба оқшомида». Дам олиш дастури.
21.40 Муборак Рамазон туҳфаси: «Муҳаммадун Расуллуллоҳ». 2-фасл. 23-қисм.
22.20 Рамазон қўшиқлари.
22.35 «Юрагимда порлайди чироқ». Ҳуснуддин Шарипов.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 — 00.20 «Жаҳон киноси юлдузлари». Одри Хепберн.

II

9.00 «Ривоят».
9.05 «Офарин».
9.45 «Олам». Маърифий кўрсатув.
10.30 «Оҳанглар оғушида».
10.35 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
11.20 «Имкон чўққилари».
11.40 Кўнгил».
12.05 Видео янгиликлари.
12.25 «Эм-Ти-Ви» оҳанглари ва Эълонлар.
12.45 Видео — «О».
14.25 — 15.25 «Спорт-қитъаси».

***

18.00 «Келгуси ҳафтада».
18.10 Эълонлар.
18.15 Болалар учун. «LEGO» сайёраси.
18.40 «Виждон». Телесериал (Миср Араб Республикаси).
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Юлдузлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Илҳом сатрлари».
21.00 «Фармед».
21.20 «Оҳанглар оғушида».
21.30 «Шахс ва баҳс».
21.50 «Даракчи».
22.00 «Келгуси ҳафтада».
22.10 Эълонлар.
22.15 — 23.55 Видео — «О».

III

17.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
17.55 «Зандана сири», «Сари-челек». Телефильмлар.

*

Россия жамоат телевидениеси 18.25 — 22.50

*

Россия давлат телевидениеси 22.50 — 23.20

*

23.20 Эълонлар.
23.25 — 23.50 «Панорама» (рус тилида).

IV

10.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
10.30 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
12.00 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
12.15 «Менинг кўчам».
12.30 Эълонлар.
12.35 «Эсдалик учун дастхат». И. Николаев ва Н. Королева.
13.00 «Жонли сайёра».
13.20 — 14.30 «Сўнгги ташриф». Бадиий фильм.

***

17.05 «Сенинг вақтинг».
17.30 «Айчурек» (қирғиз тилида).
18.10 — 19.40 Туркия телевидениеси.
19.40 «Сиёҳдонча». Болалар учун дастур.
20.00 Эълонлар.
20.05 «Мамлакатлар, воқеалар, одамлар».
20.25 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.15 «Жаҳонга юз тутиб». Эрон Ислом Республикасининг миллий байрамига.
21.40 «Бу ажиб дунё».
22.00 «Чинсэн».
22.40 — 00.10 «Кинематограф».

ҚозТД

10.00 «Сиҳат-саломатлик». 10.45 Жамбул таваллудининг 150 йиллигига. Чангчилар ижросида концерт. 11.00 «Товушлар музейи». 11.20 Бизнинг кино. «Севги бекати». Бадиий фильм. 13.00 «Аёл, оила, бола». 14.00 «Замин соҳиби». 14.35 «Боғ меҳмонлари». Бадиий фильм. 15.25 «Хотира архиви». 16.00 «Соҳибжамол». Телесериал. 17.00 Халқаро объектив. 17.20 «Бағдар» студияси намойиш этади: Кик-боксинг бўйича жаҳон чемпионати якунлари. 17.40 «Имконият». Ёшлар учун кўрсатув. 18.10 «Минус» дастури. 18.25 «Азия дауси» студияси. «Сўнгги сўз». 19.00 «Чорраҳа». Телесериал. 6-серия. 20.00 «Ҳафтанома». 21.10 «Томоша-тортишув». 21.50 «Бовуржон-шоу». 2-бўлим.

● *Ўзбекистон — Ватаним маним!*

ИСТЕЪДОДЛАРНИ ИЗЛАЙМИЗ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси мамлакатимиз мустақиллигининг 5 йиллигига бағишланган «Ўзбекистон — Ватаним маним» қўшиқлар, рақслар, хор санъати кўрик-танловини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилганига бир ойдан ошди. Барча вилоят ва туманларда кўрик-танловга тайёргарлик кўрилмоқда.

Самарқанд вилоят ҳокимлигида шу масалага бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. [illegible] кўрик-танловга тайёргарлик [illegible] алоҳида таъкидланди. [illegible] муносиб даражада [illegible]. Шу масалада [illegible] ишларни жонлантириш тадбирлари белгиланди.

Э. МАХМУДОВ,
З. БАХРИЕВ.

КУТАСАНМИ?
(айтишув)

Йигит:
Хайр энди, қуршигунча сарви равоним,
Ўртар юрак, [illegible], бўлмас жоним.
[illegible]
[illegible], кутасанми?

Қиз:
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], Сизни кутаман!

Йигит:
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], кутасанми?

Қиз:
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], Сизни кутаман!

Йигит:
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], кутасанми?

Қиз:
[illegible]
[illegible]
'Аъло хизмат монанд бўлсин даврон билан,
Сўзим қатъий севар ёрим, Сизни кутаман!

Тўлқин ЛУТФУЛЛАЕВ,
алоқачи-муҳандис.

Бармоқлар ўрмалар торлар устида
Атрофга таралар сирли садолар.
Куй бўлиб эшилар, куйга қўшилиб,
Қалбларга сингади гул, ойзодалар.
Содиқ МАҲКАМОВ сурат-лавҳаси.

СЎРАНГ, ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ИШЛОВЧИ ПЕНСИОНЕРЛАРГА ПЕНСИЯЛАРНИ ТЎЛАШ ТАРТИБИ

Таҳририятимизга газетхонлардан «Ишловчи пенсионерлар нафақаларини тўлаш тартиби қандай бўлади?» деган мазмунда кўплаб хатлар келяпти. Шу боисдан ишловчи пенсионерларга пенсияларни тўлаш тартибини ва иловаларни эълон қилаётирмиз.

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ушбу тартиб Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ишловчи пенсионерларга пенсияларни тўлаш тўғрисида» 1995 йил 20 ноябрдаги Фармони асосида ишлаб чиқилган.

2. 1996 йил 1 январдан Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ишловчи пенсионерларга пенсия [illegible]

[illegible]

II. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ОРГАНЛАРИДА ҲИСОБДА ТУРГАН ИШЛОВЧИ ПЕНСИОНЕРЛАРГА ПЕНСИЯ ТЎЛАШ ТАРТИБИ

3. Ижтимоий таъминот органларида ҳисобда турган ишловчи пенсионерларга пенсия мулкчилик ва хўжалик юритиш шаклларидан, шунингдек, меҳнатга ҳақ тўлаш шаклларидан қатъи назар, корхоналарда, муассасаларда, ташкилотларда (шу жумладан диний ташкилотларда) ишловчи пенсионерларга пенсия иш жойидан тўланади.

4. Уриндошлик бўйича ишловчи пенсионерларга пенсия асосий иш жойидан тўланади.

5. Ишловчи пенсионерларга пенсия ижтимоий суғурта фондига ўтказиладиган бадаллар ҳисобидан тўланади.

6. Ўтган ой учун иш жойидан пенсия тўлаш ойнинг иккинчи ярми учун тўланадиган иш ҳақи билан бир вақтда амалга оширилади. Пенсия алоҳида рўйхат бўйича тўланади.

7. Боқувчисини йўқотганлиги муносабати билан унинг пенсиясини ўзига оладиган шахслар ишга кирган ҳолларда уларга пенсия иш жойидан 50 фоиз миқдорида тўланади. Боқувчисини йўқотганлиги муносабати билан оиланинг (васийликка олинган) бошқа аъзолари учун пенсия олаётган ишловчи фуқаролар (васийлар)га пенсия тўлиқ миқдорда яшаш жойидан тўланади.

8. Хусусий (шахсий) ишбилармонлик билан шуғулланаётган, шунингдек, фермер (деҳқон) хўжаликларида ишловчи пенсионерларга (пенсияни тўла миқдорда олиш ҳуқуқига эга бўлган пенсионерлардан ташқари) пенсия ижтимоий таъминот органлари томонидан яшаш жойидан пенсиянинг 50 фоизи миқдорида тўланади.

Ижтимоий суғурта жамғармасининг ваколатли бўлимлари солиқ органлари билан ҳамкорликда пенсионерларнинг юқоридаги тоифалари тўғрисидаги маълумотларни ижтимоий таъминот органларига етказадилар.

9. Меҳнат шартномаси (контракт) муддатлари ва шартларидан қатъи назар ишга кирган тақдирда қуйидагиларга пенсия тўлаш бутунлай тўхтатилади:

а) иш ўрни сони (штат) қисқариши [illegible]

[illegible]

рақами берилади.

13. Ижтимоий таъминот органи топшириқномада қуйидаги маълумотларни кўрсатади:

вилоят, шаҳар, туман, варақани йўллаган ижтимоий таъминот органи номи, шунингдек корхона, муассаса, ташкилот номи ва унинг манзили;

сўнгра пенсионернинг фамилияси, исми, отасининг исми ва оладиган пенсия тури.

Ижтимоий таъминот органи топшириқномага пенсия миқдори ва санасини белгилаб қўяди, пенсия тўлаш шу кундан бошлаб иш жойидан амалга оширилиши лозим.

Расмийлаштирилган Ф—25 топшириқномаси туман (шаҳар) ижтимоий таъминот бўлими мудири ва бош ҳисобчи имзолари билан тасдиқланади. Ф—25 топшириқнома махсус китобларда рўйхатдан ўтказилади ва ташкилот вакили ёки пенсионерга имзоси асосида топширилади.

Топшириқноманинг қолган қисми пенсионер ишлаётган корхона ёки муассаса маъмурияти ва ижтимоий суғурта комиссияси томонидан тўлдирилади.

14. Пенсия миқдори ўзгарган тақдирда уни қайта ҳисоблаш муносабати билан ижтимоий таъминот бўлими топшириқноманинг орқа томонига пенсиянинг янги миқдори ҳақида белги қўяди.

15. Пенсия бир турдан бошқасига ўтказилган, шунингдек пенсия тўлаш шартлари ўзгарганда (масалан, ногиронликнинг 3-гуруҳидан 2-гуруҳига ўтказилиши ёки аксинча бўлиши муносабати билан) ижтимоий таъминот органи иш жойидан пенсия тўлаш учун янги топшириқнома (Ф—25)ни беради, илгариги топшириқномадаги билдириш ижтимоий таъминот органига қайтарилади.

16. Пенсионер ишдан бўшатилган корхона ёки муассаса пенсия тўлашни тўхтатади ва пенсия тўлаш [illegible]

[illegible]

риш учун ўтказилади.

20. Ишловчи пенсионерларга пенсия тўлаш учун харажатлар Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги ижтимоий суғурта жамғармаси бошқарувининг 1994 йил 20 ноябрдаги 26-сон қарори билан тасдиқланган ва 1994 йил 21 декабрда Ўзистиқболстат ҳисобот бериш формаси — 4 ФССда ўз аксини топади.

21. Ишловчи пенсионерларга ўз вақтида ва тўғри пенсия тўлаш, шунингдек пенсионерни ишга қабул қилиш ёки ишдан бўшатиш тўғрисидаги маълумотлар билан ижтимоий таъминот бўлимларини ўз вақтида ва ишончли тарзда таъминлаб туриш учун корхона, ташкилот, муассаса ва хўжалик раҳбари белгилаб қўйилган қонунчилик тартибида жавоб беради.

22. Ижтимоий суғурта жамғармаси ва ижтимоий таъминот органлари пенсиялар тўғри ва ўз вақтида тўланаётганлиги, ушбу мақсадлар учун кўзда тутилган маблағларнинг мақсадли сарфланаётганлиги устидан назоратни амалга оширади.

23. Маъмурият ва ишловчи пенсионер ўртасидаги пенсия тўлаш билан боғлиқ баҳсли масалалар ечими ижтимоий суғурта бўйича комиссия томонидан амалга оширилади.

III. МУДОФАА, ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИКЛАРИ ВА МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК ХИЗМАТИ ҲИСОБИДА ТУРГАН ИШЛОВЧИ ПЕНСИОНЕРЛАРГА ПЕНСИЯ ТЎЛАШ ТАРТИБИ

24. Мудофаа, Ички ишлар вазирликлари ва Миллий хавфсизлик хизмати ҳисобида турган ишловчи пенсионерларга Ўзбекистон Республикаси Халқ банки муассасалари томонидан пенсионерларнинг яшаб турган жойидан тўланади.

Пенсия республика бюджети маблағлари ҳисобидан тўланади.

25. Боқувчисини йўқотганлиги [illegible]

[illegible]

IV. УМУМИЙ МАСАЛАЛАР

27. Пенсиядан солиқ олинмайди.

[illegible]

бўлган давр учун пенсия миқдорининг 100 фоизи миқдорида пенсия тўланади (425 сўм: 31x19=260 сўм 48 тийин). 1996 йил 20 январдан пенсия миқдорининг 50 фоизи миқдорида пенсия тўланади (425 сўм пенсиянинг 50 фоизи 212 сўм 50 тийинни ташкил этади). Ушбу пул миқдоридан тўла бўлмаган ой учун пенсия ҳисоблаб чиқилади (212 сўм 50 тийин: 31x12=82 сўм 25 тийин). Демак, 1996 йил январь учун 342 сўм 73 тийин миқдорда пул тўлаш лозим бўлади (260 сўм 48 тийин + 82 сўм 25 тийин).

31. Жорий йилнинг 2 ойигача бўлган муддат давомида меҳнат шартномаси (контракт) бўйича вақтинча ишловчи пенсионерларга пенсия яшаш жойидан тўла миқдорда тўланади. Бундан пенсионер бу ойларда муттасил ёки танаффуслар билан ишлаганлиги аҳамият касб этмайди.

Меҳнат шартномаси (контракт) узайтирилган ёки пенсионер амалда 2 ойдан ортиқ ишлаган ҳолларда пенсия умумий асосларда тўланади.

32. Мулкка эгалик ва хўжалик юритиш шаклларидан қатъи назар корхона ва ташкилот раҳбарлари 5 кунлик муддат ичида пенсионерларни ишга қабул қилганликлари тўғрисида пенсия тайинлаган тегишли органлар-ижтимоий таъминот, мудофаа, ички ишлар, Миллий хавфсизлик хизмати органларига (уларнинг яшаш жойлари бўйича) хабар қилишга ҳамда ишга қабул қилинганлиги тўғрисидаги буйруқдан кўчирма тақдим этишга мажбурдирлар.

33. Пенсионер (боқувчисини йўқотганлиги муносабати билан оила аъзолари оладиган пенсиядан ташқари) ишга кирган тақдирда бу ҳақда унга пенсия тайинлаган органни (турар жойи бўйича) хабардор қилиши керак.

1-ИЛОВА

УРУШ НОГИРОНЛАРИГА ТЕНГЛАШТИРИЛГАН ШАХСЛАР ТОИФАСИ

Уруш ногиронларига қуйидаги шахслар тенглаштирилади:

а) собиқ СССР ва Ўзбекистон Республикаси чегараларини қўриқлаш чоғида яраланиш, контузия бўлиш, нурланиш, жароҳат олиш ёки касалланиш оқибатида ногирон бўлиб қолган ҳарбий хизматчилар;

б) 1941 йил 22 июндан то 1954 йил 31 декабрга қадар собиқ СССР ҳудудида ҳаракат қилган қирувчи батальонларда, взводларда ва халқ мудофаа отрядларида бўлиш даврида яралангaнлиги, контузия бўлганлиги, нурланганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги муносабати билан ногирон бўлиб қолган шахслар;

в) фронтолди участкаларида темир йўлда ишлаган, мудофаа истеҳкомлари, ҳарбий-денгиз базалари, аэродромлар ва ҳарбий объектлардаги ишларда қатнашган ва Ватан уруши йилларида жанговар ҳаракатлар бўлган жойларда яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги муносабати билан ногирон бўлиб қолган ходимлар;

г) Ватан ва фуқаролар уруши йилларида партизан отрядларида ёхуд яширин ишларни бажариш даврида яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги оқибатида ногирон бўлиб қолган шахслар;

д) ҳаракатдаги армия таркибида ишлаган даврида яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги оқибатида ногирон бўлиб қолган ёлланма ишчилар таркибида бўлган шахслар;

е) Ватан уруши даврида фашистлар концлагерларида (гетто ва зўравонлик билан тутиб туриладиган бошқа жойларда) бўлиш чоғида яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги оқибатида ногирон бўлиб қолган шахслар (асирлар, шу жумладан болалар);

ж) тинчлик ўрнатувчи кучларда қатнашиши шунингдек, жанговар ҳаракатлар олиб борилган мамлакатларда байналмилал бурчини бажариш билан боғлиқ ҳолда яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги оқибатида ногирон бўлиб қолган ҳарбий хизматчилар. Ички ишлар ва Миллий хавфсизлик хизмати органларининг раҳбар ва оддий таркибига кирувчи шахслар;

з) ҳарбий хизмат (хизмат бурчи) бурчини ўташ билан боғлиқ ҳолда яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги оқибатида ногирон бўлиб қолган ҳарбий хизматчилар, ички ишлар ҳамда Миллий хавфсизлик хизмати органларининг раҳбар ва оддий таркибига кирувчи шахслар;

и) ўқув ёки йиғлама йиғинига чақирилган ва ушбу йиғинлар ўтаётган даврда хизмат бурчини ўташ билан боғлиқ ҳолда яраланганлиги, контузия бўлганлиги, жароҳат олганлиги ёки касалланганлиги оқибатида ногирон бўлиб қолган ҳарбий хизматчилар.

2-ИЛОВА

УРУШ ИШТИРОКЧИЛАРИГА ТЕНГЛАШТИРИЛГАН ШАХСЛАР ТОИФАСИ

Уруш иштирокчиларига қуйидагилар тенглаштирилади:

а) 1941 йил 22 июндан то 1954 йил 31 декабрга қадар собиқ СССР ҳудудида бўлиб ўтган жанговар ҳаракатларга, қирувчи батальонларда, взводларда ва халқ мудофаа отрядлари таркибида қатнашган шахслар;

б) Ватан ва фуқаролар уруши йилларида партизан отрядларда ва қўшилмаларида ёхуд яширин ишларда бўлган шахслар;

в) Ватан уруши йилларида ҳаракатдаги армия таркибида ёки жанговар ҳаракатлар бўлган жойларда ўз хизматини ўтаган собиқ СССР Ички ишлар вазирлиги ва давлат хавфсизлиги қўмитаси органларининг раҳбар ва оддий таркибига кирувчи шахслари;

г) Ватан уруши даврида ҳаракатдаги армия ва флот қисмлари ва бўлинмаларида балоғат ёшига етгунга қадар полк ўғли ва юнгаси бўлган шахслар;

д) Ватан уруши йилларида фронтолди участкаларида темир йўл мудофаа истеҳкомлари, ҳарбий денгиз базалари, аэродромлар ва жанговар ҳаракатлар бўлган жойлардаги бошқа ҳарбий объектлар қурилиш ишларида қатнашган шахслар;

е) ҳаракатдаги армия таркибида ишлаган ёлланма ишчилар таркибига кирувчи шахслар;

ж) Ватан уруши даврида фашистлар концлагерларида (гетто ва бошқа мажбурий тутқунлик жойлари) бўлган шахслар (асирлар, шу жумладан болалар);

з) Ленинград шаҳри қамали даврида шаҳар корхоналари, муассасалари ва ташкилотларида ишлаган ҳамда «Ленинград мудофааси учун» медали, шунингдек «Қамалдаги Ленинградда яшовчи» нишони билан мукофотланган шахсларга;

и) 1956 йил 24 октябрдан то 1956 йил 10 ноябрига қадар Венгрияда бўлиб ўтган жанговар ҳаракатлар даврида ушбу мамлакат ҳудудидаги ҳарбий қисм, штаб ва муассасалар хизматини ўтаган ҳарбий хизматчилар;

к) тинчлик ўрнатувчи кучларда қатнашган, шунингдек жанговар ҳаракатлар олиб борилган мамлакатларда байналмилал бурчини бажарган ички ишлар ва Миллий хавфсизлик хизмати органларида раҳбар ва оддий таркибга кирувчи шахслар, ҳарбий хизматчилар.

3-ИЛОВА

ЧЕРНОБИЛЬ ФАЛОКАТИ ОҚИБАТИДА ЖАБРЛАНГАН ФУҚАРОЛАР СИРАСИГА КИРУВЧИ ШАХСЛАР ТОИФАСИ

Чернобиль фалокати оқибатида жароҳатланган шахслар сирасига қуйидагилар киради:

1) Чернобиль АЭСдаги ҳалокат оқибатида келиб чиққан касаллик ва нурланиш хасталикларини бошидан кечирган, шунингдек ногиронликнинг келиб чиқиши Чернобиль фалокати билан сабабан боғлиқлиги аниқланган ногиронлар, шу жумладан:

а) фалокат зонаси доирасидан ташқарида ҳалокат оқибатларини тугатишда қатнашган (шу жумладан вақтинча юборилган ёки хизмат сафарига жўнатилган) ёхуд Чернобиль АЭСини эксплуатация қилишда ёки бошқа ишларда машғул бўлган шахслар;

б) махсус йиғинларга чақирилган ва қайд этиб ўтилган ҳаракат оқибатларини тугатиш билан боғлиқ бўлган зонасидан ташқаридаги ишларини бажаришга жалб этилган ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий хизматга мажбур шахслар;

2) 1986 — 1989 йилларда узоқлашиш зонаси доирасида Чернобиль АЭСидаги ҳалокат оқибатини тугатиш ишларида қатнашган ёки шу даврда Чернобиль АЭСини эксплуатация қилишда ёки бошқа ишларда машғул бўлган шахслар (шу жумладан вақтинча юборилган ёки хизмат сафарига жўнатилган), шунингдек махсус йиғинларга чақирилган ва дислокация жойи ва бажарган ишидан қатъи назар шу даврда қайд этиб ўтилган ҳалокат оқибатларини тугатиш билан боғлиқ бўлган ишларини бажаришга жалб қилинган ҳарбий хизматчилар ва ҳарбий хизматга мажбур шахслар, шунингдек 1986 — 1989 йилларда узоқлашиш зонасида хизматини ўтаган ички ишлар органларининг раҳбар ва оддий таркибга кирувчи шахслар.

● *Спортимиз муаммолари*

ФУТБОЛ ҚАЙСИ ЙЎЛДАН БОРАДИ?

Ўзбекистон футболининг шу йилгача бўлган фаолиятини синчиклаб ўрганишлар шуни кўрсатдики, собиқ Иттифоқ даврида у қандай асосга қурилган бўлса, биз ҳамон шу йўлдан кетаётган эканмиз. Республика жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси билан Футбол федерациясининг таклифи ҳамда Президентимизнинг ташаббуси билан футболимизда ҳам ислоҳотлар қилишга киришилди. Айни кунда юртимизда Европа мамлакатларидаги каби футбол фаолиятини клублар асосида ташкил этиш ишлари қизғин олиб борилядпти. Бу ишларни амалга оширишда футбол тараққий этган мамлакатлар тажрибасига таянилядпти.

Хўш, бундан буён футболимиз қандай йўлдан боради? Умуман, футбол ўчоғи ҳисобланган Европада ривожланишнинг тажрибада синалган қандай услублари мавжуд? Бу мамлакатларда стадионлар доим томошабинлар билан гавжум бўлишининг сири нимада? Биз ушбу мақоламизда ана шу каби саволларга жавоб беришга имкон даражасида ҳаракат қиламиз.

Футболи тараққий этган хорижий мамлакатлар ривожланишнинг асосан уч услубига таянишади. Биринчиси «импорт» бўлиб, жамоаларга хориждан футбол «юлдуз»лари, истеъдод соҳиблари ва мутахассислар таклиф этишда ўз ифодасини топади. Бу тадбирдан бош мақсад мамлакатда футбол ўйинларининг савиясини ва мамлакатга хориж тажрибасини, тараққиёт янгиликларини олиб киришдир.

Хориждан мутахассислар ва ўйинчилар таклиф этилганда, аниқ ҳамда қатъий шартнома низомига таянилади. Айни кунда футболнинг қайноқ ўчоғига айланган Италия, Испания, Германия, Англия ва Франция мамлакатлари бу услубдан кўпроқ фойдаланишяпти. Кейинги йилларда Япония, Саудия Арабистони, Малайзия, Исроил каби бир қатор мамлакатларда ҳам футболни ривожлантиришнинг шу йўлига алоҳида эътибор бериб, миллионлаб маблағ сарфлашмоқда. Чунки хорижий истеъдодлар мамлакатда футболни такомиллаштириш ва ўйинлар савиясини оширишдан ташқари, мухлислар сафини кенгайтиради. Бу ўз навбатида футбол тизимига сармояни етаклаб келади. Хорижий истеъдодлар учун сарфланган маблағ жамоанинг халқаро мусобақаларга чиқиши муносабати билан икки ҳисса бўлиб қайтиб келади, маҳаллий футболчиларнинг камолотга етишишига замин ҳозирлайди. Бундан ташқари камолотга интилаётган ёшлар юқори малакали футболчилар-мураббийлар тажрибасидан озуқа олишади. Гарчи Италия футбол майдонларини кўплаб хорижий «юлдуз»лар «эгаллаган» бўлса-да, миллий терма жамоа халқаро мусобақаларда ўз обрў-эътиборига эга. Европа ва жаҳон чемпионатларида Италия терма жамоаси доим ғолиблик учун асосий даъвогар саналади.

Мамлакатда футболни ривожлантиришнинг иккинчи услубини матбуот ходимлари «экспорт» деб аташади. У кўпроқ клубларнинг иқтисодий муаммоларини ҳал этиш, футбол равнақи учун шарт-шароитларни мустаҳкамлашга хизмат қилади. «Юлдуз»ларни сотишдан мақсад клуб аъзоларининг моддий-маънавий таъминотини яхшилаш кўзда тутилади ва шунинг эвазига ўйинчиларнинг бор маҳоратларини намойиш этишларига замин яратилади. Германия, Голландия, Дания, кейинги йилларда Африканинг бир қатор мамлакатлари бу услубдан бошқа мамлакатларга нисбатан кўпроқ фойдаланишяпти. Бундай тадбирнинг фойдали томони яна шундаки, хорижга юборилган ўйинчиларнинг маҳорати янада ошади, улар замонавий футбол ютуқлари билан қуролланишади. Бу эса ўз навбатида футболчиларни экспорт қилган мамлакат терма жамоаларининг кучайишига хизмат қилади ва уларнинг халқаро майдонда муваффақият қозонишларига олиб келади. Европанинг кейинги икки чемпиони Голландия ва Дания терма жамоалари сафидаги ўйинчиларнинг қарийб ярмидан кўпи хориж жамоаларида тўп сураётган ёки Италия ва Испания «футбол мактабини» кўриб қайтган футболчилар эди.

Албатта, мамлакатда футболни ривожлантиришнинг «экспорт» услуби Россия ва Украина ёки МДҲнинг бошқа мамлакатларида ҳам амал қиляпти, деб бўлмайди. Чунки бу мамлакатларда йиллаб тарбияланган, қанчадан-қанча маблағлар сарфланиб вояга етказилган ўйинчилар арзимас пулга «сотиб» юборилядпти. Шунингдек, бу мамлакатларда ўйинчини шартнома асосида четга юборишнинг мукаммаллашган қонуниятлари мавжуд эмас ёки энди-энди шаклланяпти. Россия ёки МДҲ мамлакатлари футболчиларига хориждан харидорларнинг кўплигини ҳам нархларнинг жаҳон бозоридан пастлиги билан ифодалаш мумкин. Қолаверса, улар донгдор клубларда ҳам шу боис кўним топишолмаяпти.

Учинчи тадбир «реклама» услубига таянишда кўринади. Бу соф капиталистча иш юритишдир. У мамлакат сиёсати билан ҳамоҳанг қадам босади. Таянч нуқтаси биринчи навбатда ойнаи жаҳон ҳисобланади. Бу тажрибани Россия ойнаи жаҳони жуда яхши ўзлаштирган. Футбол тўғрисидаги «Гол», «Чегарасиз футбол», «Уэмбли йўлида», «Спорт уик-энди» каби кўрсатувларни нафақат россияликлар, балки бошқа МДҲ мамлакатлари қаторида юртдошларимиз ҳам катта қизиқиш билан кузатиб боришади. Жаҳон футболининг ранг-баранг муҳим учрашувларини (гарчи Россиянинг спорт ҳаётига таалуқли бўлмаса ҳам) олиб кўрсатишлари, албатта, юрт футболи учун мактаб вазифасини ўтайди. Хорижий мамлакатларда ҳатто спортга бағишланган (жумладан, Саудия Арабистонида ҳам) махсус ойнаи жаҳон каналлари мавжуд. Бундан ташқари хорижий мамлакатларнинг турли хил ахборот кўрсатувларида ҳам спортга алоҳида вақт ажратилади. Бу, сўзсиз, барча спорт турлари қаторида футболнинг ҳам оммавийлашувига хизмат қилади. Тарғибот кучли бўлгач, кишилар ҳам стадион ёнидан бефарқ ўтишолмайди.

Юқоридаги уч услубдан ташқари Европада ички имкониятлар эвазига футболни ривожлантириш тажрибаси ҳам мавжуд. Бу кўпроқ Португалия, Шотландия ва қисман Голландия ҳамда Греция чемпионатлари мисолида кўзга ташланади. Гап шундаки, бу мамлакатларда футбол тараққий этиши учун уч-тўртта кучли жамоалар — суперклублар бошчилик қилади. Жумладан, Португалияда «Порто», «Бенфика», «Спортинг», Грецияда эса «Олимпиакос», АЭК, «Панатиакос», Голландияда «Аякс», «Фейеноорд», «Эйндховен» каби кучли жамоаларда мамлакатнинг энг яхши футболчилари тўпланган. Ҳар йили мамлакат чемпионлиги учун кураш асосан шу жамоалар ўртасида боради. Мамлакатнинг бошқа клубларида тўп сураётган ўйинчилар учун бу жамоалар сафига қўшилиш катта орзу, олий шарафдир. Собиқ Иттифоқ даврида ҳам шундай жамоалар мавжуд эди. Жумладан, Киевнинг «Динамо» ва Москванинг бир қатор жамоалари сунъий равишда доим кучайтириб туриларди.

Эндиликда бизда ҳам Европадаги каби футбол тизимини клублар асосида шакллантириш бошланди. Улар мустақил жамият сифатида фаолият кўрсатиб, ҳадемай иқтисодий бақувват клубларга айланишига ишонамиз. Натижада бизнинг стадионларга ҳам катта футбол эпкинлари кириб келади ҳамда футболни юксак поғонага кўтаришнинг юқорида таъкидланган қирраларини ўз кўзимиз билан кўра бошлаймиз. Бизнинг стадионларга ҳам замонавий футбол «қироллари», «юлдуз»ларининг оёғи етажак. Ғолиб байроқларимиз эса Италия ва Германия, Бразилия ва Аргентина, Лондон ва Париж узра ҳилпирагай. (Холис ният дейдилар, зеро ғолиб байроғимиз Токио узра ҳилпираганини бугун бутун Осиё эътироф этяпти). Ушанда биз Ватан туйғусини қалбан ҳис қилиб, ғурур билан йигитларимизни кўкларга кўтариб олқишлаймиз. Жаҳон футболи осмонида, «Ўзбек» деган «юлдуз» порлагай. Уша кунлар насиб қилсин. Вазирлар Маҳкамаси томонидан қабул қилинган қарор футболсеварлар кўнглига шу туйғуларни солди, улар келажак сарҳадларига умид ва ишонч билан боқмоқдалар.

Расул ЖУМАЕВ.

● *Ранг-баранг олам*

МАҲЛУҚ ҚЎЛГА ТУШДИ

«Шотландиядаги Лох-Несс кўлида аждарҳо яшаяпти», — деган шов-шув мана неча ўн йиллардир кишиларни саросимага солиб келади. Уни биринчи бор бундан 1300 йил аввал кўришган эди. Эрамизнинг 690 йилидан бошлаб уни овлаш пайида бўлишди. Лекин бир неча бор суратга туширишди, холос. Ниҳоят, яқинда етти мамлакат олимлари бирлашиб қўлга пўлат симидан ясалган тўр-тузоқ қўйдилар. 1500 килограммлик тунец балиғига алданган денгиз аждарҳоси тўрга илинди. Унинг узунлиги 20 метр, оғирлиги 20 тонна экан. Олимлар: — Эҳтимол, сўнгги динозаврдир, дейишмоқда.

МУЗ ИЧИДАГИ ОИЛА

Германиялик бойвачча Герман Крюгер 1943 йили ўз оиласини музлатишларини илтимос қилди. Бунинг учун доктор Альберт Блох деган олимга 200000 доллар тўлади. Чунки у иккинчи жаҳон уруши даҳшатларини кўришни истамаган эди. Доктор Блох бу оилани уруш тугагач муздан ажратиб олишга ваъда берган эди. Лекин 1944 йили унинг ўзи ҳам оламдан ўтди. Шу тариқа 39 ёшли Герман, 38 ёшли рафиқаси Хелга ва 5 яшар қизи Кристина муз ичида қолиб кетди. Уларнинг музлатилган жасади яқинда тўсатдан топилиб қолди. Ҳозир доктор Питер Хофн 53 йил муз асири бўлган бу оилани жонлантириш тадоригини кўрмоқда.

ЎТГАНЛАРНИНГ ОХИРАТИ ОБОД БЎЛСИН!

Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши Фарғона вилояти ҳокими Мирзажон Исломовга волидаи муҳтарамаси **Нишонбуви ИСЛОМОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Тошкентгеология» бирлашмасининг бўлим бошлиғи **Илёс Зиёдович МАКСУДОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан улфатлари унинг оила аъзоларига чуқур ҳамдардлик изҳор этадилар.

Адолат

Муассис: Ўзбекистон «Адолат» социал-демократик партияси Сиёсий Кенгаши

Бош муҳаррир: Тўхтамурод ТОШЕВ.

Таҳрир ҳайъати: Анвар ЖЎРАБОЕВ, Абдували ҒУЛОММИРЗАЕВ, Акмал ҚОСИМОВ, Абдурауф АҲАДОВ, Алижон ЮСУПОВ, Баҳодир УМИРЗОҚОВ, Жўра ЙЎЛДОШЕВ, Муҳаммад ҚИРҒИЗБОЕВ, Мукаррамхон АЗИМОВА, Нажмиддин КОМИЛОВ, Рустам АҲМАДАЛИЕВ (масъул котиб), Турғунбой МАДИЕРОВ, Тўхтамурод ЖЎРАЕВ, Улуғбек ДОНИЁРОВ, Файзи ШОҲИСМОИЛ (Бош муҳаррир ўринбосари), Чоржау АБДИРОВ, Шуҳрат АЛИМАТОВ.

Телефонлар:
Қабулхона — 33-41-89, 36-55-70
Котибият — 36-57-93
Бўлимлар — 36-56-71
Реклама ва эълонлар — 36-58-44.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 140. Газета офсет усулида, А-2 форматда чоп этилди. Буюртма Г.— 0105

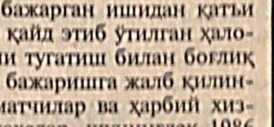

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, Тошкент ГСП, Матбуотчилар кўчаси 19.

Навбатчи муҳаррир — К. СОБИРОВ. Навбатчи — О. АБДУАЗИМОВ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.